Posamezna številka 1 Din. Poštnina pavšalirana.
Štev. 121. V Ljubljani, v petek 22. junija 1923. Leto I

JUTRANJE NOVOSTI

NARODNO RADIKALNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
v Ljubljani Din 10·—, po pošti Din 12·—, inozemstvo Din 20·—

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon št. 213
Brzojavni naslov: „Novosti-Ljubljana".
Upravništvo: Marijin trg št. 8. — Telefon št. 44.

Oglasi po tarifu. Sprejemajo se le do 15. ure.
Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.238.

Problemi evropske varnosti

Od našega stalnega pariškega dopisnika.

Dr. A. P. Pariz, dne 19. junija.

V razgovorih z angleškimi politiki se more brez truda opaziti, koliko važnost posvečajo onstran kanala ne samo gospodarski strani evropskega problema, ampak v glavnem tudi vprašanju varnosti. V mišljenju oziroma v mentaliteti Anglije se je v zadnjem času nekaj spremenilo. Doslej je šla angleška teorija za tem, postavljati materijelni del problema v ospredje in mu priznavati nekak primat. Vse drugače pa mislijo v Londonu sedaj, ki v eni sapi povdarjajo velik pomen vprašanja varnosti. Zato je razumljivo, da so angleški krogi izdelali načrt, ki naj omogoči Franciji čustvo varnosti pred eventualnim nemškim napadom. Spomniti hočem le na angleškega generala Spearsa, ki bo v kratkem igral precejšnjo vlogo.

Anglija vidi samo eno veliko evropsko vprašanje. Iz londonske perspektive vidijo Ren, Visla in Donavo veliko bližje skupaj, kakor pa mi, ki smo v njih neposredni bližini. Tako se dozdeva Angležem zavarovnje miru na Vzhodu ravno tolike važnosti, kakor na Zapadu. V Franciji prevladuje še danes mnenje, da obstoji med Nemčijo in med Rusijo neka vojna konvencija, bodisi da je sklenjena samo v defenzivne namene. V Parizu pa se nobne politične konstelacije ne bojijo v toliki meri, kakor nemško-ruske alijance, ki je že Bismarcku lebdela pred očmi. To je eminentni razlog, da se trudi Anglija dobiti na Vzhodu več jasnosti. Angleški politiki vseh strank, konservativci obeh struj, liberalci in delavci govorijo odkrito, da mora biti končni cilj evropske politike zveza miroljubnih držav na Vzhodu. Brezdvomno mislijo pri tem na razgovore, ki so jih vodili zastopniki obrobnih držav v Helsingforsu in v Rigi. Te razgovore je izpolnila pozneje prva konferenca, katere so se udeležile tudi skandinavske države in Poljska.

Ideja Anglije je sledeča: Ideal vsakega Evropejca mora biti Društvo narodov, kakor si ga je zamislil Wilson. Torej združenje, ki vsebuje popolno enakopravnost vseh evropskih narodov in ki urejuje njih medsebojna razmerja. Ta ideal še danes ni izvršljiv. Lahko ga je pa pripraviti s tem, da se vse one dežele, katerih interesi si ravno ne nasprotujejo, strnejo v ožje zveze. Mala antanta tvori tak poizkus, ki obeta še mnogo uspeha. Dala se bo izgraditi in takrat bo pač tvorila najboljšo garancijo miru. Slična tvorba se pripravlja sedaj ob Vzhodnem morju. Najbolj razveseljivo je, da je ravno Poljska, ki je Mali antanti zelo blizu, potrošila mnogo truda, da se zedinijo v posebni zvezi skandinavske države, obrobne države ter Rusija in Nemčija. Predpogoj je le, da se morejo konvencije spraviti v okvir statuta Društva narodov in da pozneje ne nastanejo kake težkoče. Ako se ta načrt posreči, pripravo so namreč v polnem teku, potem je razširjenje Wilsonovega »Covenanta« na teritorij vseh evropskih držav samo še vprašanje časa. Izginilo bi mnogo eksploziva, ki ga je kljub vsestranski želji narodov po miru še toliko nagromadenega po vsej Evropi. To razstrelivo bi moglo nekega dne povzročiti vsemu človeštvu ogromno škodo.

Podal sem vam ideje, ki jih je tolmačil ugledni angleški diplomat. Nekaj takih nagibov je bilo nedavno sprožen tudi v Parizu, ker je diskuzija o tem vprašanju prišla zlasti v onih krogih v novi tok, ki se silno zanimajo za Rusijo. Tukaj obžalujejo, da se Nemčija in Rusija še nista avtentično izjavili k tej zadevi, ker bi za bližnjo bodočnost bila taka izjava neprecenljive za pomena. Neki angleški bankir je izjavil, da bi mednarodni finančniki v slučaju, ako bi se načrt Vzhodne zveze uresničil, takoj pomudili Nemčiji in Rusiji posojila, ki so jima za sanacijo svojih finančnih in gospodarskih razmer potrebna. Tako bi se obnova Evrope tudi v gmotnem oziru izvršila brez nepotrebnega zavlačevanja.

Tombola „Gospovetskega Zvona". — Kupujte srečke!

Narodna skupščina.

NADALJNO SPREJETJE IZREDNIH KREDITOV. — ČUDEN IZVEDENEC V VOJNIH ZADEVAH.

Beograd, 21. junija. (Z) Danes ob 9.30 je predsednik Ljuba Jovanović otvoril sejo parlamenta. Ko je bil prečitan in sprejet zapisnik zadnje seje, so se čitale prošnje in pritožbe. Nato je predsednik skupščine naznanil, da sta zemljoradniška poslanca gg. Lazić in Jovanović poslala pismo v katerem vprašata, zakaj odbor za pomoč gladujočim še ni dovršil svojega dela ter zahtevala, da naj se odboru rok za dovršitev razprave sistira ter naj se razprava o tem zakonu prenese takoj v narodno skupščino. Predsednik je rešitev tega vprašanja odložil do jutri, ko bo navzoč poljedelski minister.

Nato je minister del g. Vujičić odgovarjal na nekatera vprašanja, ki so jih stavili člani Spahove skupine. Med drugim je odgovoril na vprašanje dr. Spaha glede odpiranja pisem privatnikov na pošti in izjavil, da se odpirajo pisma samo onim osebam, ki so v zaporu. dr. Spaho je na to odgovoril, da se po členu ustave, s katerim je zajamčena tajnost pisem, pisma ne sme odpirati, razen v slučaju kazenske preiskave. Minister notranjih del je dalje odgovarjal na vprašanje poslanca Aljanovića in tovarišev glede odpustitve nekaterih uradnikov v Bosni in izjavil, da so bili ti uradniki odpuščeni zato, ker so bili v družbi, v kateri se je vzklikalo republiki in Radiću. Dr. Mehmed se s tem odgovorom ni zadovoljil in je zahteval od ministra, naj mu pove, če se smejo uradniki zaradi tega odpuščati iz službe. Minister je temu pritrdil. Poslanec dr. Mehmed je ta odgovor pobijal s tem, da se uradnik, ki ima 20 let službe, ne more kar brez preizkave odpustiti. Nato je skupščina prešla na dnevni red.

Pričela se je razprava zakona o izrednih in naknadnih kreditih, in sicer oddelek: ministrstvo financ. Govoril je klerikalec Gostinčar, ki je kritiziral finančno politiko v splošnem. Nato je bil ta oddelek z vstajanjem in sedanjem poslancev odglasovan in sprejet. Na vrsto je prišel oddelek: ministrstvo za vojno in mornarico. Besedo je dobil klerikalec Brodar, ki sploh nikdar ni služil v vojski. Ker so klerikalci ravno njega izbrali za izvedenca v vojnih zadevah, njegov govor ni vzbudil mnogo pažnje v skupščini. V svojem govoru je posebno kritiziral, da se razsiplje narodni denar. Za njim je govoril zemljoradnik Voja Lazić, ki je rekel, da bi vojska že morala končno dovršiti svoje nabavke. Pri nabavah naj bi se gledalo na najugodnejše cene in na najugodnejši čas. Za njim je govoril demkrat Svetozar Gjorgjević, ki je istotako kritiziral nabave vojnega materijala in naglašal, da ministrstvo vojne ne plačuje pravočasno svojih nabav. Zahteval je, naj se s tem že vendar neha. Seja je bila na to zaključena in prihodnja naznanjena za jutri ob 8.30 z istim dnevnim redom.

Beograd, 21. junija. (B) Danes popoldne je bila seja zakonodajnega odbora, ki je nadaljeval načelno debato o uradniškem zakonu. Med drugimi sta govorila demokrat Ljuba Davidović in minister za izenačenje zakonov Trifković.

Popoldne je bila tudi seja finančnega odbora, ki je nadaljeval pretres zakonskega predloga o proračunskih dvanajstinah.

KOROŠEC IN RADIĆ.

Beograd, 21. junija. (B) »Novosti« poročajo: Predesdnik slovenske ljudske stranke dr. Korošec odpotuje nocoj v Zagreb. Parlamentarni krogi pripisujejo temu potovanju posebno politično misijo. Znano je namreč, da bo Stjepan Radić odgovoril dne 24. t. m. na shodu v Zagrebu na zadnji Pašićev govor v narodni skupščini. Kakor se zatrjuje, bo dr. Korošec skušal vplivati na Radića, naj bi v nedeljo govoril v pomirljivem duhu, da ne bi sicer onemogočil akcije za sporazum. Pred svojim odhodom v Zagreb je imel dr. Korošec, kakor se doznava iz parlamentarnih krogov, več sestankov s politiki raznih strank.

Zagreb, 21. junija. (Z) »Riječ« poroča iz Beograda: Včeraj zvečer od 6. do 8. ure je bila seja ministrskega sveta, o kateri pa ministri novinarjem niso hoteli dati nobenih poročil. Našemu dopisniku pa je uspelo izvedeti, da je minister notranjih del poročal o razmerah na Hrvatskem in ob tej priliki prečital poročilo, ki ga je vlada zadnji čas prejela iz Hrvatske, posebno iz krajev, kjer se je radičestvo močneje razmahnilo. Ministrski svet se je s tem vprašanjem bavil za to, ker je to v zvezi s predstoječim zborovanjem, ki ga bo imel Radić 24. t. m.

Ustaja v Albaniji.

Boji med vladnimi četami in ustaši. — Agitacija za Wieda.

Beograd, 21. junija. (B) Ministrstvo za zunanje posle je prejelo brzojavko, v kateri se mu poroča, da je izbruhnila v Albaniji ustaja. Ministrstvo je dobilo tud poročilo, da je odšel iz Tirane sam predsednik albanske vlade s svojimi četami proti ustašem in upa, da se mu bo v kratkem posrečilo zatreti ustajo.

Beograd, 21. junija. (Z) »Politika« je dobila danes iz Albanije nekaj poročil, ki napovedujejo novo burjo na jugozahodni meji. Prvo je poročilo iz Bara, v katerem se pravi, da so člani kosovskega komiteja v Severni Albaniji začeli z ustajo proti tiranski vladi. Ta pokret vodita Bajram Cur in Ahmed Prištinac. **Vladne čete, ki so iz Skadra in drugih krajev šle v boj proti ustašem, so bile potolčene in so se umaknile iz Hrasnič. Od nekaterih ujetnikov se je izvedelo, da ima kosovski komite velike svote denarja na razpolago in da je med ustaši tudi nekaj italijanskih častnikov.**

Drugo je poročilo iz Prizrena in se glasi, da je v bližini Prizrena prešlo črez mejo nekaj vojakov tiranske vlade, ki zatrjujejo, da je ustašem uspelo razbiti vladne čete ter da prodirajo v dveh smereh proti Skadru in Kroju. Ustašem se je posrečilo zajeti eno gorsko baterijo in s tem povečati svojo artiljerijo.

Tretje poročilo, ki je došlo iz Bara pravi, da je iz albanske meje dospela vest, da so člani kosovskega komiteja ubili Ahmed bega, ministra za vojno. Te vesti še niso potrjene. Iz Bara je došlo še naslednje poročilo: **V vsej Albaniji se vodi živahna agitacija za princa Wieda.** Njegovi agenti hodijo po deželi in delajo razpoloženje za Wiedovega sina Skenderbega. Početkom septembra se bodo, kakor se izve, vršila v vseh večjih krajih Albanije zborovanja in sklepale resolucije o vprašanju, ali naj bo Albanija republika ali monarhija. Če se bo narod izjavil za monarhijo, se bo sklepalo tudi glede dinastije. Wiedovi pristaši bodo seveda delovali za dinastijo in sicer tako, da postane Wiedov sin kralj, do njegove polnoletnosti pa bi bila regentinja njegova mati. Wied ima dosti pristašev med katoliki, ki stoje pod italijanskim vplivom ter dopisuje z velikimi uplivnimi listi in posebno s katoliškim duhovništvom v Skadru.

Pogajanja v Rimu.

Beograd, 21. junija. (B) Vaš dopisnik doznava iz poučenega vira, da so se začeli v Rimu med našo in italijansko delegacijo paritetne komisije poloficijelni pregovori. Ker so se seje pred par dnevi prekinile, upajo uradni krogi v Rimu, da se bodo te dni pričela oficijelna pogajanja med obema delegacijama.

FRANCOSKO POSOJILO NAŠI DRŽAVI.

Pariz, 21. junija. (B) Parlamentarni odbor za zunanje zadeve je odgodil razpravo poročila o predlogu, naj bi se dovolilo kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev posojilo v znesku 300 miljonov frankov, in je pozval poročevalca, naj zahteva naknadno poročilo od ministrskega predsednika.

Odmevi sofijskega prevrata.

Utis Ninčićevega govora v Londonu. — Anglija še ni priznala nove sofijske vlade.

London, 21. junija. (B) V tukajšnjih uradnih krogih je napravil govor zunanjega ministra kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, dr. Ninčića, v narodni skupščini o dogodkih v Bolgarski dober utis. **Naglašajo, da bodo v bližnji bodočnosti nastale za vse sosede Bolgarske kompikacije, ki jih bo izzvala organizacija makedonstvujuščih, katere vzdržuje vlada in čije akcijo ne bo mogla sofijska vlada ublažiti s praznimi besedami in obljubami. Tudi se uradno demantira trditev predsednika bolgarske vlade, da je angleška vlada že priznala novo sofijsko vlado.** Angleška vlada ne bo prej stopila v odnošaje s sedanjo vlado v Sofiji, dokler tega ne stori tudi francoska vlada.

London, 21. junija. (B) »Times« prinašajo članek o eventualnih nevarnostih na Balkanu. List pravi, da bi bilo nevarno, ako bi sosednje države intervenirale z vojaško silo v Bolgarski, ker pomenjajo oborožene čete na mejah balkanskih držav vedno veliko in neposredno opasnost. Zaradi tega priporočajo »Times« Bolgarski, naj pomisli, da so s Trakijo, ki pripada sedaj Grčiji, z Makedonijo, ki jo je dobila Srbija in z Dobrudžo, ki je pripadla Romuniji, za vedno pokopane tradicijonalne aspiracije starih bolgarskih strank. Sedaj je potrebno, da računajo te stranke, ki so pred kratkim zopet prišle na površje, z dejstvi, ker so bolgarske izgube potrebna posledica žalostne pogreške, ki so jo Bolgari storili s tem, da so stopili v vojno na strani Nemčije. Sedaj je prepozno, da bi se vse to popravilo, kar se je zgrešilo. Zato naj bo Bolgarska zelo previdna in oprezna.

NERESNIČNE VESTI.

Beograd, 21. junija. (B) »Novosti« poročajo: S strani nekega tukajšnjega poslaništva smo dobili kategorično izjavo, da so vse vesti o zaroki bolgarskega kralja Borisa z romunsko princezo Ileano neresnične, da uradna Romunija ni nič vedela za nameravani prevrat v Sofiji in da zaradi tega tudi ne more biti govora o kaki zvezi med tem prevratom na eni in romunskim dvorom in romunsko vlado na drugi strani.

KOSTA TODOROV V BEOGRADU.

Beograd, 21. junija. (B) Nocoj dospe semkaj dosedanji bolgarski poslanik na našem dvoru, Kosta Todorov, bolgarski delegat na konferenci v Lausanni. Namen njeg. prihoda v Beograd je, izročiti svoje posle novemu bolgarskemu poslaniku Minčevu, ker tega ne more storiti g. Ljudskanov, ki je le namestnik Todorova.

ARETACIJA DASKALOVA?

Beograd, 21. junija. (Z) »Vreme« doznava, da je naše ministrstvo zunanjih del prejelo privatno vest, ki pa še ni potrjena, da je bil prejšnji bolgarski poslanik Rajko Daskalov v Budimpešti, ko je stopil iz voza, aretiran. Tej vesti se ne veruje zato, ker se nahaja minister Obov že nekaj dni v Budimpešti, ne da bi ga bile madžarske oblasti aretirale. »Politika« ima istotako danes brzojavko iz Budimpešte, da se je g. Daskalov ustavil na Dunaju in na to nadaljeval pot na Madžarsko, da se sestane z Obovom. Kakor hitro pa je dospel v Pešto, so policijski agenti stopili v voz in ga prijeli. Ne ve pa se še, ali je Daskalov aretiran, ali na zahtevo nove bolgarske vlade samo začasno zadržan.

USTAVLJEN PROMET.

Beograd, 21. junija. (Z) Ministrstvo za promet je tovorni promet za paketno in vozovno blago za Bolgarijo in preko Bolgarije ustavilo do daljne odredbe. Že odposlano blago se vrne odpošiljateljem.

Sofija, 21. junija. (B) Včeraj so bili prijeti disidentski ministri kabineta g. Stambolijskega, Tomov, Turlakov in Manojlov pod pritiskom vojaških krogov, ki gredo za tem, da se zemljoradniška stranka v Bolgarski popolnoma razbije.

Francoski reparacijski načrt.

Berlin, 21. junija. (K) »Berliner Zeitung« poroča iz Londona: »Westminster Gazette« zatrjuje, da vsebuje načrt francoske vlade, ki je dospel iz Pariza, sledeče vidike:

1. Francija smatra jamstva nemške spomenice za nezadostne. Potrebna je gotova kontrola nad nemškimi carinami, železnicami in industrijo, posebno pa mednaroden režim železnic v Porenju in Poruhrju.

2. Francija je pripravljena spremeniti zasedbo Poruhrja v tehnično nadzorstvo v svrho kontrole stvarnih dajatev, ako umakne nemška vlada svoje odredbe, ki so ojačile odpor v Poruhrju, in ne plačuje več podpor stavkajočim.

3. Tehnično nadzorstvo naj bi spremljevalo zelo šibke posadke. Francija je tudi pripravljena dovoliti amnestijo in izpustiti vse aretirance ako dobi garancijo, da ne bodo te osebe in vsi, ki so bili izgnani, nič storile, kar bi oviralo tehnično komisijo v izvrševanju njene naloge, ako bi jih Francija zopet pustila v Poruhrje.

4. Francija je končno pripravljena dovoliti Nemčiji moratorij.

London, 21. junija. (K) Kakor piše »Westminster Gazette«, je že dospel v London načrt francoskega odgovora na angleško spomenico. Odgovor vsebuje resno željo po dosegi sporazuma.

Vprašanje konkordata.

Beograd, 21. junija. (Z) Včeraj se je začela seja odbora za sklenitev konkordata s sveto Stolico. Seje se bodo vršile v ministrstvu za izenačenje zakonov. Prvo sejo je otvoril minister za vere dr. Ninko Perić. Sejam predseduje minister na razpoloženju gosp. Gjuričić. Podpredsednik je g. Grga Angjelinović. Referenta sta načelnik ministrstva za vere dr. Lamović in tajnik ministrstva za zunanje zadeve g. Anić. Izmed ostalih članov odbora je treba omeniti zagrebškega nadškofa dr. Antona Bauerja, djakovskega škofa Akšamovića, ljubljanskega kneza in škofa dr. Jegliča in kotorskega škofa Uccelinija, dalje bivšega ministra Tugomera Alaupovića, državnega svetnika, profesorja teologije kanonika dr. Čuka, predstavnika frančevcev dr. Cebrića in dr. Markusića. Na seji se je začelo razpravljati o temeljnih načelih, po katerih naj bi se sklenil konkordat. Ta temeljna načela so bila složno sprejeta. Poseben ožji odbor je izdelal osnovo, ki se v glavnem sklada s starim konkordatom kraljevine Srbije. Posvetovanje se nadaljuje danes.

OBČINSKE VOLITVE V SRBIJI.

Beograd, 21. junija. (Z) Na včerajšnji seji ministrskega sveta se je sklenilo, da se občinske volitve v Srbiji izvrše 19. avgusta t. l.

Praga — Bakar.

Beograd, 21. junija. (Z) Med Bakrom in Prago se s 25. t. m. vzpostavi direkten promet. Vlak bo vozil iz Prage preko Linca, Dunaja, Maribora in Zagreba. Potniki, ki bodo hoteli potovati na Bled ali v Ljubljano, bodo morali presesti v Mariboru. Ta direktni vlak bo vozil tudi 2., 5., 9., 16. in 30. julija.

Iz Francije.

Pariz, 21. junija. (K) Kakor pišejo listi, je izjavil snoči minister za kolonijo Sarraut na banketu kolonijalne unije, da je v trenutku, ko mislijo gotovi republikanci, da morajo dvomiti o republikanskem prepričanju ministrskega predsednika Poincareja, ponosen, da more kot republikanec in pristaš lajiške zakonodaje vztrajati na strani Poincarejevi. Danes sta se minister Strauss in državni tajnik Lafon pridružila izjavi Sarrautovi, da ne poda svoje ostavke kot minister.

Iz Belgije.

V belgijski notranji politiki sta vladali od 1830—1893 dve stranki, katoliška in liberalna, katerima se je pozneje pridružila še socijalistična. To so »zgodovinske stranke«. Oni, ki so hoteli podaljšati medstrankarsko premirje vseh Belgijcev, so sanjarili o ustanovitvi »narodne stranke«. V zbornico pa so poslali l. 1919 samo dva zastopnika; danes je tam le še eden. Notranjo politiko vodijo samo velike tri stranke. Katoliško uteleša grof Henry Carton de Wiant, ki je bil dolgo pravoslavni minister, dočim je vodja liberalne levice Paul Wymans, bivši minister vnanjih zadev, ki sedaj zastopa Belgijo pri društvu narodov. Emil Vandervelde, nekd. justični min., ki je ena največjih osebnosti del. internacijonale, pa je voditelj belgijske delavske stranke, tako priljubljen, da ga s prisrčno spoštljivostjo splošno kličejo »gospodarja« (le patron). Značilno za katoliško stranko je to, da je povsem vladna, patrijotična, monarhistična; ni pa razredna: v njenih vrstah so industrijci in delavci, meščani in kmetje; niti ni verstvena; navzlic imenu, in bi se lahko nazivala »liberalna«: svojim pristašem ne vsiljuje nobenega verovanja, med volilci kakor izvoljenci šteje večkrat ljudi, ki so čisto tuji vsakemu dogmatskemu duhovnemu pojmovanju. Tako je že Bernaert l. 1884 obljubil: »Svet se bo čudil naši zmernosti.« Opira se največ na kmetske organizacije. Njena desnica je izgubila večino v zbornici. V zadnjih letih se je v njej razvila demokratska skupina, zastopnica krščanskih sindikatov, ki v tonu in značaju svojih zahtev tekmuje s socijalisti. Ta skupina je hkrati jedro flamingantstva, ki ima družabno, psihološko in čustveno podlago. Nekoliko je pri tem jeze preprostega človeka zoper flamskega meščana s francosko izobrazbo, potem želja po jezikovni enotnosti Flandrije, ki je dvojezična že stoletja, tako da bi se flamščina obvezno pospešila. To gibanje bi lahko privedlo, da ni že izzvalo krepkega odpora, do političnega in umstvenega regionalizma, ki bi cepil sile in razdvojil narodno enovitost. Flamingantizem se je razvil v flamski kmetski demokraciji, je katoliški in hoče obvarovati Flandrijo tujih idej, prepuščajoč supremacijo nižji duhovščini. Konservativni katoliški elementi se protivijo tej demagoški struji. Flamingantski ekstremisti imajo nekaj poslancev (»front partij«).

Boj med Valonci in Flamci je že star. Osobito oster pa je postal po vojni. Gre za uradni jezik v upravi in vojski; potem se javlja ta boj zoper francoščino še v flamandizaciji gandske univerze. Valonska teza se glasi: »Braniti hočemo svojo pravico, da odgovorimo francoski, samo francoski in ostanemo belgijski državljani v polnem obsegu teh besed.« Ali pa je flamingantizem Nemcem prijazen? Socijalistični senator Vermeylen, ugleden flamski pisatelj in ustanovitelj vodilne slovstvene smotre Van Nu en Straks (Od sedaj in malo poprej), zanika to vprašanje, češ: »Mi priznavamo glavno vlogo flamščine v Flandriji, ne da bi se upirali francoski kuturi: dopuščamo obveznost francoskih izpitov na gandskem vseučilišču. Ne moremo si misliti izobraženca, ki bi se omejeval na malo razširjen jezik; ne moremo si misliti naobraženca Flamca, ki ne bi znal francoski. Predobro vemo, koliko neizmernih dobrot smo dolžni žarenju latinske omike. Pretrgati naše zveze na tej strani — to bi bila amputacija.« Nasprotno meni Vermeylen, da bo flamska socijalna politika pospeševala širjenje francoske misli, ker bo dvignila po nizozemščini splošno višino naobrazbe in s tem krog onih, ki se učijo velikega tujega jezika. To bo vedno francoščina. Zahteva se le, da uradniki v severnem delu obvladajo tudi nizozemščino. Velika opasnost pri tem je to, da se omalovažuje ta ljudski pokret: sistematičen odpor bi ga lahko potisnil proti nacijonalizmu.

Prav ko so nastajale te vrstice, je dospela vest o belgijski vladni krizi. Po senatovem glasovanju zoper dodatek o zakonu, ki se tiče flamandizacije gandskega vseučilišča, je kabinet Theunis dal ostakvo. Kralj jo je sprejel. Zlasti po l. 1918 visi slednje ministrstvo na vrvici, ker vsakratna vlada (liberalna in klerikalna) potrebuje še socijalistov za večino. Poslednji kabinet je bil osnovan na podlagi nevtralnosti glede univerze, pustivši inicijativo samim parlamentarcem. Sedaj pa se je pridružilo še vojaško vprašanje: iz vnanjih ozirov je hotel Theunis zahtevati začasno 14 mesečno službovanje. Naletel je na odpor socijalistov, ki se rekrutirajo največ iz Valonije in so protivni poflamljenju.

A. Cr.

Angleško-ruski spor.

Angleško-ruski spor je končan: angleška vlada se je zadovoljila s pogoji, ki jih je izpolnila sovjetska vlada.

Zgodovina tega spora je bila sledeča: Britanska vlada je bila nezadovoljna z različnim postopanjem ruske vlade, glavni vzrok nezadovoljnosti je pa bila sovjetska propaganda v Aziji, ki se je v Perziji, predvsem v Teheranu, pa tudi v Kabulu, tako jako javljala, da je neposredno ogrožala Indijo. Dokaze za to propagando so imeli Angleži med drugim tudi v tem, da so aretirali več boljševiških Indijcev, ki so bili pohajali v Moskvi v boljševiško propagandno šolo.

Že spomladi l. 1921 je britanska vlada sklenila s sovjeti trgovski dogovor, v katerim so se slednji zavezali, da ne bodo napram Angliji vodili nobene propagande. Vendar Moskva menda ni držala svoje besede. Novi spor se pa ni začel radi tega, temveč njegov neposredni vzrok je bil druge vrste. Boljševiki so na Murmanski obali v severnem ledenem morju zasegli britansko ribiško ladjo. To priliko je porabil Lord Curzon in poslal 8. maja sovjetski vladi ostro noto, v kateri je zahteval popolno zadoščenje v vseh točkah in grozil, da v nasprotnem slučaju prekliče trgovinski dogovor iz l. 1921. Ruska vlada je poslala odgovor, ki se je kolikor toliko umikal angleškim zahtevkom. Zajedno pa je takoj prihitel Krasin v London. 15. maja je prisostvoval debati v parlamentu o zadržanju napram Rusiji, 17. je posetil lorda Curzona in 23. mu je poslal memorandum, ki je takorekoč vseboval zasedo za britansko vlado. Hotel je namreč sklicati konferenco, na kateri bi se uredile propagandne zadeve. Ta konferenca bi pa bila toliko kot priznanje sovjetske republike. Lord Curzon je odgovoril 29. maja z noto, v kateri pravi, da nikakor ne vidi potrebe konference s Čičerinom, temveč je predložil sovjetski vladi formular v podpis, ki je tvoril obojestransko zasiguranje, da se bosta obe državi vzdrževali sovražne propagande.

4. junija je sovjetska vlada privolila v podpis in 11. je to Krasin naznanil Foreigu Officeu. 13. je britanska vlada konstatirala, da je Rusija sprejela glavne pogoje, ki jih je bil stavil lord Curzon in javila, da je spor končan.

K temu pripomni pariški »Figaro«: Nikakor si ni treba napravljati iluzijo izpolnjevanju pogojev od strani Moskve. Morali bi biti silno naivni, če bi si domišljali, da bodo boljševiki bolje držali obljube l. 1923 kot so držali one l. 1921. Velika Britanija je zahtevala, naj se odstranita dva ruska agenta: Razkolnikov v Kabulu in Šumijatski v Teheranu. Prvega so sovjeti res premestili, drugi pa ostane v Teheranu pod pogojem, da bo priden.

—žn—

Protisrbska gonja „Straže".

Maribor, sredi junija.

Naši klerikalci se vsak dan bolj uverjajo, da ne pojde njihova pšenica v klasje, kar so si bili tako lepo zamislili po končanih volitvah in se v ta namen zvezali z Radićem. Odkar so bili srečno odrinjeni demokrati iz vlade, niso videli naši klerikalci nobene ovire, da bi se jim ne izročila Slovenija v eksploatacijo. Zato je bilo njihovo časopisje ubralo drugo struno in je pisalo, kolikor toliko v pomirljivem tonu in v državnem smislu. Prnehalo je bilo tudi s tistimi ostudno prostaškimi napadi na brate Srbe in na vladajočo stranko, iz katere rok naj bi prejeli vso politično in gospodarsko moč. Sedaj pa uvidevajo, da to ne pojde tako gladko, ker so jim na poti radikalci, zato so začeli zopet uganjati demagoštvo in straširi s srbsko nevarnostjo in posrbljenjem slovenskega naroda.

Mariborska »Straža« je od nekdaj prednjačila izmed vseh klerikalnih glasil, kadar se jim je iz politiško strankarskih ozirov zdelo potrebno pri našem ljudstvu omrziti državo in podžgati po Avstrijcih zaostalo iskro plemenskega sovraštva. To njeno delo je imelo žal dovolj uspeha ne samo pri ljudstvu, ampak tudi pri inteligenci, zlasti pri duhovščini. Znan je nam slučaj, da je neki dušni pastir rekel raz prižnico na dan po volitvah — bilo je 19. marca torej praznik sv. Jožefa — svojim ovčicam, ko se je zahvalil za enotni klerikalni nastop pri volitvah tudi sledeče: »Če so povsod v Sloveniji tako dobro volili, kakor ste vi, potem vam ne bo treba še nadalje biti srbski hlapci.« Možakar se gotovo ni zavedal, kaj je zagrešil s temi besedami in bi se jih nikoli ne upal izreči v podobnem smislu v prejšnji tuji državi. Značilno pa je, da se je to zgodilo na naši severni meji, kjer bi bilo treba le malo več opreznosti in preudarka. Obenem pa so te besede tudi dokaz, kako razumevajo taki ljudje svobodo in kako jo izkoriščajo. Kakšen sad rodi tako podlo demagoštvo pri nepoučenem ljudstvu, o tem si lahko napravi sodbo vsak sam.

Torej naša »Straža« je zopet zajahala velesrbskega in protiradikalnega konjička. To je precej značilno in sigurno znamenje, kako pada barometer naših klerikalcev v Beogradu. V svoji 66. številki trdi, da je stari Pašić dal radikalni stranki zopet pečat velesrbstva in da se morajo »vsi narodi, posebno Slovenci in Hrvati posrbiti« in da delajo slovenski radikali za raznarodovanje in posrbljenje lastnega naroda.

To je že višek demagoštva, katerega more doseči le »Straža«. Pisati take laži skoraj neposredno po znamenitem govoru ministra dr. Ljube Jovanoviča, ko je izredno poudarjal svoje mnenje, da ostanejo v naši državi Srbi — Srbi, Hrvatje — Hrvatje in Slovenci — Slovenci, in po zgodovinskem govoru ministrskega predsednika Pašića, ko je dovolj jasno izrazil isto misel, da naj se počuti Srb v Ljubljani Srba in Slovenec v Beogradu Slovenca, kaj takega je zmožna le »Straža«, ki si domišlja, da ima za seboj samo backe, ki ne mislijo s svojimi možgani.

Ne pride nam na misel, da bi reagirali na take budalosti, ker je škoda tiskarskega črnila in je drugega dela dovolj. Preko takih nizkotnih podlosti se gre na dnevni red. Pribiti smo jih hoteli le zato, da izve o njih tudi širši svet in da prav taksira naše klerikalce, kakor jih prav taksirajo v Beogradu. Saj če je mogoče nad narod raznaroditi in ga zasužnjiti, bodo imeli pri tem delu največ zasluge naši klerikalci s svojim postopanjem po osvobojenju. Zakaj, tako lahkomiselno se nikdo ne igra s komaj priborjeno svobodo, tako nikdo ne tepta državne misli, kakor ravno naši klerikalci. Če je njim to prav, je tudi nam. S tem škodujejo sami sebi, ne pa nam. S takim postopanjem so izgubili pri vladi vso veljavo. In če nikoli ne dobijo niti doma tiste moči, ki jim pristoja po številu mandatov, je to njihova lastna krivda. Saj si mora vsak premisliti, predno izroči takim ljudem oblast v roke. Zakaj koristi države so prvi in poglavitni cilj vsake vlade.

Sicer pa »Straža« prerokuje, da se bo sedanja vlada držala še polna štiri leta na krmilu in da ne bo nič z novimi volitvami. Radić noče v parlament in sedanja opozicija je preslaba, da bi zrušila vlado. Tako bodo vladali radikali sami, ker so dovolj močni. To je za naše klerikalce zelo slaba in neprijetna tolažba. Zato rotijo tudi Radića in zvračajo na njega vso krivdo.

Vsled postopanja in pisarenja klerikalcev je pa še bolj jasna pot naših pristašev v Sloveniji. Iz tega je razvidno, da smo na pravi poti in to pot hočemo nadaljevati z vso žilavostjo in vztrajnostjo. Komur je res za slogo med brati, komur svobodna država ni ne puhlica, ne nobena molzna krava, ta se ne bo oziral na bevskanje in blatenje klerikalnega časopisja, ampak bo delal, da se razširi in poglobi med nami smisel za strpnost med brati v srečo in blagostanje države.

Političen proces v Zagrebu.

ZANIMIV GOVOR DRŽ. PRAVDNIKA.

Zagreb, 10. junija.

V nadaljevanju razprave proti Joe Matošiću in drugom se zaslišuje namesto dr. Rudolfa Horvata, ki je oviran, kot priča Radoslav Tatalović in dr. Mandelj Mint, s čemur je dokazno postopanje končano in ima nato državni pravdnik svoj govor.

Dokaz osebne krivde: g. Šegvić je priznal, da je pisal »Pozdrav hrvatskog borca«, vsled česar se nahaja vprašanje njegove krivde izven vsakega dvoma. Z osebno krivdo g. Joe Matošića in Bogdana Kralja je stvar drugačna. Inkriminirani članki so izšli od 1. do 6. številke »Hrvatskega borca«, v katerih je označeno njuno ime kot glavnega in odgovornega urednika. —

Bogdan Kralj se izgovarja, da mu ni bilo znano, kaj pride v časopis in da je samo na prošnjo drugih sprejel odgovorno uredništvo. Joe Matošić vali vso krivdo na Bogdana Kralja, kot odgovornega urednika, prizna, da je pisal članek »Državna politika«, za neke članke priznava, da je pri njih sestavljanju sodeloval, a za ostale, označene z začetnimi črkami I. M. trdi, da mu ni znano, čegavi so. Juridične definicije ni v zakonu za osebo urednika. Komentatorji se strinjajo v pojmu urednikov, urednik je po njihovem mnenju duša lista. On sprejema in izbira članke, določa kaj se bo tiskalo, zato pa tudi odgovarja za vse to, kar je v listu. Razven urednika je lahko kaznovan tudi pisec, ker urednika zakon ne oprošča odgovornosti, četudi naznani sokrivca. Ni glavno, kdo je pisec, nego je glavno to, da je Joe Matošić bil duša sklepa za izdajanje »Hrvatskega borca«. On je opravljal službo, ker tudi zakon predvideva za urednika kakih novin. V prijavi za izdavanje »Hrvatskega borca«, katero je lastnoročno, napisal in predložil g. Matošić, stoji, da je Bogdan Kralj odgovorni urednik lastnik in izdajatelj. Potemtakem ni hrvatska omladina samo zaledje, na katero sedaj vali krivdo, ker je Joe Matošić duša podjetja, je potrebno, da nosi tudi odgovornost. Značilno je, da se na razpravi ni s povdarkom omenjala niti ena oseba, ki bi s potrebno razločitvijo lahko opravljala dolžnost urednika. Zato smatra za upravičeno, da je vse breme urednika padlo na njegov hrbet; Bogdan Kralj trdi, da ni vršil, in tudi ni imel namena vršiti službo odgovornega urednika. Nato državni pravdnik ne veruje, ker bivši častnik in bančni uradnik, ki je znal prevzeti dolžnost, jo bo tudi znal izvrševati. Proti Bogdanu Kralju je tudi ta okolnost, da po prvi zaplembi številke ni odklonil odgovornosti, nego je še nadalje ostal, a vedel je, da bo nosil posledice. Zato se lahko smatra kot resnično, da Bogdan Kralj ni bil samo po imenu odgovorni urednik, nego je tudi aktivno sodeloval, četudi mogoče le v manjšem obsegu. Smatra, da je s tem osebna krivda Joe Matošića in Bogdana Kralja dognana.

Glede Kralja opozarja sodišče, da oseba, ki je prevzela odgovornost, a je ni izvrševala, mora odgovarjati za opustitev po § 9. kaz. zak. (lažna navedba v prijavi oblasti) in § 21.: dokaz objektivnega dejanskega stanu. Prvih 10 činov tvori delikt proti domovini po § 90 srbskega zakona, ker so okrivljeni s tem pozivali na dejanja, ki gredo za tem, da se en del od države kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev odcepi. V članku »Pozdrav hrvatskoga borca« se je naglaševalo, da je treba zbrati sile proti nasilju in jarmu, pod katerim vzdihuje hrvatski narod že štiri leta. — Zahteva se de Valera ... ki bi izpeljal borbo, da se otrese suženjstva. Z njim so uporabljali Siniajnovci orožje, nasilna sredstva, ki so jih britanske oblasti označile kot veleizdajo. Kaj pa bi vendar ta de Valera imel tu opraviti, razven, da izvede borbo za odcepitev hrvatskega ozemlja od kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev? Ni li to direkten poziv na odcepitev v neznatnih varijantah? Vsi članki od 1. do 10. govore isto, članki od 11. do 17. številke vsebujejo razžaljenje Veličanstva po § 91 b srbs. kaz. zak. Kaznjivo dejanje obstoji v samih besedah, s katerimi se trudi omalovaževati in jasmehovati vladarja. Obtožnica se smatra kot osnovana in ostaja državni pravdnik pri svojih predlogih, stavljenih v njej.

V imenu zagovorništva je govoril kot prvi branitelj Stožir, ki je plediral za oprostitev obeh obtožencev.

Zagreb, 21. junija. (Z) Danes je končala glavna razprava proti Jou Matošiću, profesorju Nešiću in Bogdanu Kralju. Govorili so branitelji Košutić, Ivica, Kovačević in Kumičić, ki so plediral za oprostitev. Razsodba se razglasi v sredo.

Inozemski glasovi o prevratu v Bolgarski

»Adeverul« (Bukarešta) piše: Nova bolgarska vlada izjavlja kategorično, da je vseskozi miroljubna in da ne želi z nobeno provokacijo vznemiriti sosednih držav. Dokler vlada g. Čankova ne bo dementirala te izjave z nasprotujočimi dejanji, nimamo nobenega razloga dvomiti o njeni iskrenosti. Edino kar moremo storiti v sedanjih razmerah je to, da mirno pričakujemo razvoj dogodkov ter da ne verujemo alarmantnim vestem. Res je, da se radi Stambolijskijevega režima nismo niti enkrat razburili. Njegova miroljubnost, kakor tudi preganjanje Makedoncev je bila garancija, da bo Bolgarska lojalna napram svojim besedam. Ne Romunija, ne kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev in tudi ne Grška se niso mogle pritoževati nad bivšim režimom. Stambolijski ni padel radi svoje zunanje politike, temveč radi svojega stališča napram opoziciji. Diktatorski režim je s tem, da je zapustil zakonski teren, postavil Evropo pred dovršeno dejstvo, dokazujoč, da je to interna zadeva Bolgarske. Dokler bodo Bolgari miroljubni v zunanji politiki, nimamo pravice vmešavati se v njihove zadeve. Zadnje vesti poročajo, da je bila revolucija pripravljena s pomočjo Ferdinanda Koburga in Radoslavova, torej človeka, ki je spravil Bolgarsko v nesrečo. Te vesti pošilja v svet, kakor izgleda, g. Rajko Daskalov, eden glavnih pristašev in slabih svetovalcev Stambolijskega.

»Il Giornale d'Italia« prinaša iz Sofije dopis svojega korespondenta Levantinija, v katerem pravi da je v Sofiji mir, v notranjosti dežele pa ustaljenje zasigurano. V Sofiji je opazil bolgarsko skrb radi zunanjepolitične situacije, to pa vsled stališča kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kakor kažejo vsa znamenja, beograjska vlada nikakor ne bo priznala novega režima v Bolgarski ter namerava z vso svojo silo vzpostaviti status quo ante, kar bi zelo kompliciralo ves položaj. Zatrjuje se, da je Mala antanta solidarna s kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Napad na Bolgarsko bi se mogel izvršiti s treh strani in tako bi država izgubila svojo neodvisnost. Radi tega polagajo Bolgari veliko važnost na italijanske simpatije, nadejajoč se, da Italija ne bo dopustila, da bi njeni sosedje zadušili Bolgarsko. Vojni minister Vulkov je dopisniku izjavil, da se bo bolgarska vlada posluževala vojske samo tako dolgo, dokler se situacija ne ustali. Armada bo okupirala izvestne strategične točke, da bo mogla odbiti iznenadene napade seljakov. Vulkov mu je rekel, naj prepriča italijanske čitatelje, da so vse vznemirljive vesti o notranji situaciji lažnjiva izmišljotina srbskega izvora. Kmetje so se pomirili in sprejeli današnje stanje. Bolgarska želi samo miru in hoče izvršiti vse obveznosti napram svojim sosedom.

»Az Ujság« (Budimpešta) objavlja razgovor svojega berlinskega dopisnika z bivšim ministrskim predsednikom Radoslavovom. Radoslavov je izjavil: »Prvi vzrok padcu bivšega režima je bila diktatura Stambolijskega. On je vladal proti volji večine, sovražil je predstavnike inteligence, preganjal je svoje nasprotnike in obsodil je skoro vse bivše ministre, imel je nenavadno zaupanje v svoje seljake in ni vzdrževal nobenih stikov z ostalimi deli naroda. Novi ministri so večinoma mladi ljudje, ki se niso mnogo bavili s politiko. Meščanstvo stoji v vsakem slučaju z vlado. Novi možje uživajo popolno zaupanje krone. Nova Bolgarska si želi miru, toda ona noče voditi politiko Stambolijskega, ki se je hotel sporazumeti samo z antanto. Ona se približuje svojim starim zaveznikom, pa tudi za Madžarsko pomeni nova vlada precejšen dobiček. Vesti o madžarsko-bolgarski zvezi so še preuranjene. Pristrižena, toda homogena Madžarska se bo borila za svoja prava s povoljnim uspehom in tudi mi imamo svoje nade. Za enkrat ne želimo vojne. Na vprašanje, dali se bo aktivno bavil s politiko, je Radoslavov odgovoril, da želi najprej preiskati situacijo. Na koncu razgovora je izjavil: »Ali jaz še nisem izstrelil zadnjega naboja!«

— Vidovdanska proslava gojenk »Državnega ženskega učiteljišča v Mariboru« 25. in 26. junija 1923 ob pol 8. uri zvečer v Mestnem gledališču. Spored: 1. Državna himna. 2. Iv. Zajc: Lastavicama, enoglasen ženski zbor s klavirjem. 3. Ant. Nedved: Na tujih tleh, dvoglasen ženski zbor s klavirjem. 4. Ign. Hladnik: Hrepenenje po pomladi, dvoglasen ženski zbor s klavirjem. 5. Erv. Ropas: Tam na vrtni gredi, četveroglasen ženski zbor. 6. Ant. Dvořak: Prstan srečnih dni, dvoglasen ženski zbor s klavirjem. 7. Materina pesem, igra s petjem v 3. dejanjih.

Slovanski svet.

— **Jakob Přimda umrl.** Dne 16. t. m. je preminul v Karlovih varih eden najstarejših članov redakcije »Narodnih Listov« Jakob Přimda. Rojen je bil l. 1860. Časopisnemu poklicu se je posvetil l. 1890. in kmalu potem ga je v uredništvo »Narodnih Listov« sprejel dr. Julij Gregr. Rajni je bil tih pa neumoren delavec, ki ni nikdar silil v ospredje in ni bil lačen posvetne slave. Njegova edina težnja je bila, vestno delo.

— **Aretirani madžarski vohuni.** Divizijsko sodišče v Košicah je vrglo v ječo v Banjihi Bistrici več oseb, obsojenih zaradi vohunstva ki so ga odkrili zadnji čas. Med jetniki je tudi načelnik madžarskih vohunov na Slovaškem madžarski kapetan Polnisch. Nadaljnje preiskave so v teku. — Madžari ne morejo pozabiti svoje nekdanje moči in slave ob boku mogočnih Nemcev, ki so pa današnji dan ponižani do tal in ž njimi vred nič manj madžarski narod. Zaman so madžarske spletke in vohunstva, njih orzag ne bo nikdar več imel v svojih mejah nekdanjih milijonov Slovanov.

— **Slovaki v Čikagu proti avtonomistom.** Slovaki, zbrani pri predavanju kap. Dimitrijevića, dne 27. maja, so sprejeli resolucijo, v kateri protestirajo proti delovanju takozvanih avtonomistov ter izjavljajo, da vztrajajo na trdni ter trajni enoti češkoslovaške republike. Proti avtonomiji so tako danes kakor tudi v bodoče. Zahtevajo naglo rešitev zemljiške reforme, dodelitev zemlje siromašnim poljedelcem in legionarjem, parcelacijo veleposestev in pa ločitev države od cerkve.

Pismo Srbkinje.

Izmed raznih dokazov simpatij srbskega človeka do nas, naj priobčimo pismo, naslovljeno na »Glasbeno Matico«, ki ga je pisala ugledna članica pevske družine »Stanković« iz Beograda in v kojem se zrcali vsa globoka in iskrena srbska duša, veliki bratski centralizem in odkrita ljubezen do nas kulturnih bogov ...

Pismo govori o utisih Srbkinje, ki jih je sprejela o nas in o naših krajih. Izraz simpatij in občudovanja do naše zemlje so te priproste, a s slikovitim jezikom pisane besede. Izraz ljubezni, katere mi še ne premoremo ...

Pa naj govori sestra Jelena:

Draga Braćo!

U Beograd smo stigli sretni in zadovoljni. Sa najlepšim uspomenama na Vas. Ali verujte braćo sa teškim srcem. Možda se pitate zašto Vas toliko volemo? Volemo Vas jer tu pisano daće naša naručja primiti olivni dar Vaše lepote i da će ga nositi kroz neznan dana ka čarobnom pristaništu: sreći. Volemo Vas jer ste to vi Braćo. Držali smo Vašu glavu pod uzbuđenim pogledom, ona sijaše kao kakav dragoceni nakit.

Posmatrali smo meko zlate Vaše kose, prozračno drago kamenje Vaših očiju.

Ja uzdišem, u grlu mi se nešto steže, gušime, nemogu da izgovorim ono što bih htela. Ali i štobi htela nemogu zato jer nema reči. Sve ono što Vam kažem braćo braćo meje malo ništavno smiešno prema onome što osećamo. Ja sam masu puta uzdahnila i rekla: neka si na večno blagoslovena lepa zemljo Slovenačka. Slovenačka je zemlja raja. Braćo, nebih žalila umreti, ali samo umreti u Sloveniji pa bih bila opet sretna. One hridi koje su mi tako duboko urezane u dušu ostale. Primite me, Brajo, da budem makari pastirka. Da čuvam ovce i jaganjce na Vašim gorama biću sretna.

Moja usta pevaju samo radost koju ste mi vi dali. I ja ću ostati tvoja robinja narode slovenski. Zemljo ljubavi, zemljo cveća, primi mene u tvoja naručja: Ako nemožeš, a ja te prekinjem, zadržime kao najskromniju od stvari za koju ima mesta u tvome srcu.

Pošto imam volju sve da ti dam ostojemi u srcu tuga od onoga što nas razdvaja, žalenje tvoga toliko voljmog pogleda i toliko lepi reči

Draga Braćo!

Ja nisam ni stoti deo od onoga što osećam napisala. Ali Vas ipak molim, da nas zadržite u lepoj uspomeni. A ti zemljo ljubavi, sreće, i lepote, ostaćeš za mene najsretija uspona u mom životu. Mili Slovenci! Primite od Vaše Braće iz Srbije najtoplije pozdrave, koje šalje brat, bratu! Ona, koja Vas neizmerno vole i obožava.

Još Vam jednom kličem, živeli braćo, na »Mnogaja ljeta!«

Jedna članica družine »Stankovića«.

Koncert Padarewskega v Parizu.

16. t. m. je imel prvi pijanist sveta, Poljak Paderewski v gledališču des Champs-Elysées v Parizu gala predstavo na korist francoskim znanstvenim laboratorijem, ki je prinesla svoto 120.000 frankov. Igral je nad eno uro. Gledališče je bilo natlačeno kot še nikoli, celo na odru so postavili stole za poslušalce, ki so hoteli prosučiti nedosežno tehniko mojstra. Začel je z Mendelsohnovimi »Variations s.rienses«, nato je sledila velika fantazija Schumannova, ki jo je sprejelo občinstvo v Paderewskijevi interpretaciji z navdušenjem. Nato je prišla na vrsto Sonata appassionata gd Beethovena, ena najbolj ganljivih, a tudi najbolj tragičnih del velikega umetnika.

Po kratkem odmoru je nadaljeval Padarewski s Chopinom in Lisztom. Z nedosežno virtuoznostjo, z gromovito močjo v silnih pasažah, a z zračno lahkoto in globokim čustvovanjem na drugih mestih, je igral zaporedoma nocturno, scherzo, mazurko in valček od Chopina. »Matinov« kritik pravi, da bi bilo težko določiti stopnje dovršenosti, vendar se pa da reči, da je valček, ki je bil detajiran z imenitnim ritmom in neverjetno preciznostjo, dvignil navdušenje poslušalcev do vrhunca. Razna dela Liszta, katerega pravi naslednik je Paderewski, so končala večer.

A nihče ni hotel oditi, štirikrat se je moral umetnik še vsesti h klavirju.

Ko se je v blaznem navdušenju tisočev vračal v avtomobilu domov, je množica letela za njim in dolgo vpila: »Živel Paderewski! Živela Poljska!«

Da bi imeli mi Jugosloveni takega umetnika, ki bi delal za nas propagando po svetu..

—žn—

Ustanovitev Borze dela.

Za dosego pravilnega reguliranja delovnega trga, vseh vrst delovnih moči brez razlike spola, na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev — zakon o zaščiti delavcev odreja ustanovitev Drž. borze dela in sicer: 1. Središnjo Borzo Dela za celo kraljevino s sedežem v Beogradu; 2. Krajevnih borz dela v vseh razvitih mestih na teritoriju naše države.

Poleg Državne središnje borze dela v Beogradu (Cara Uroša ul. 13, telefon 28—47), so ustanovljene Drž. krajevne borze dela v Beogradu (Cara Uroša ul. 13, telefon 5—36), Zagrebu (Opatička ul. 2), Ljubljani (Mestni trg 2, telefon 25-B), Sarajevu (Skenderijeva ul. 14), Mariboru (Slomškov trg 3, telefon 215), Nišu (telefon 48), Ptuju in Murski Soboti ter v osnutku še mnoge druge.

Cilj Borze dela je, da deluje: 1. na organizaciji in regulaciji domačega delovnega trga; 2. na pobijanju brezposelnosti in 3. na vpostavitvi brezposelnih. Vsekakor je od eminentne važnosti, da Borza dela vodi skrb: brezposelne vposliti in dajati jim v slučaju potrebe brezposelno podporo.

Na podlagi § 102. zakona o zaščiti delavcev so delodajalci ter vsa državna in samoupravna oblastva, ki odpuste naenkrat več kot pet delavcev, dolžni to prijaviti najbližji krajevni borzi dela še isti dan po izvršeni odpovedi, z označbo števila in poklicev.

Vsa državna in samoupravna oblastva ter koncesionirana podjetja so dolžna vse delovne moči naročiti preko Borze dela.

Vsi interesenti se opozarjajo, da če se v slučaju prednja odredba ne bi izpolnevala, navzlic temu, da ta izhaja iz nezadostne obvestitve, zapadejo denarni kazni od 50 do 3000 dinarjev, ki jo predvideva § 122. zakon o zaščiti delavcev.

Dnevne novosti.

— **Pred prihodom naše kraljice na Bled.** Naš beograjski dopisnik poroča: Nj. Vel. kraljica Marija se povrne še tekom tega tedna v Beograd. Po kratkem odmoru se odpelje na Bled. Nj. Vel. kralj Aleksander jo bo spremljal do Bleda, nakar se bo takoj povrnil v Beograd.

— **Pogreb novinarja Gjorgjevića.** Včeraj se je vršil v Beogradu pogreb odličnega radikalnega novinarja Milana Gjorgjevića, ki so ga prepeljali iz kopališča Kovilјače semkaj. Pogreba se je udeležilo veliko število občinstva. Pogrebnim svečanostim so prisostvovali med drugimi tudi ministri dr. Marković, dr. Ninčić, dr. Šrskić in Trifković. Minister dr. Marković se je poslovil v cerkvi od pokojnika v ginljivem govoru, v katerem je slavil vrline pokojnika.

— **Vprašanje višje pedagoške šole.** Filozofska fakulteta v Beogradu se je protivila sprejetju učiteljev za redne slušatelje filozofske fakultete. Radi tega je predalo učiteljsko udruženje prosvetnemu ministrstvu resolucijo, v kateri zahteva, da se takoj prične z delom na sedanji višji pedagoški šoli, ki jo je treba reorganizirati.

— **Gozdarski izpiti.** Minister za šume in rude je podpisal pravilnik o polaganju izpitov za administrativno in tehnično gozdarsko državno službo. Glasom pravilnika bodo morali polagati izpit vsi dijaki, ki so bili nastavljeni po osvobojenju, kakor tudi oni, ki so bili nastavljeni pred osvobojenjem v pokrajinah, kjer je bil ta izpit predpisan, pa ga še niso položili.

— **Nova škofa.** Po sporazumu med Vatikanom je imenovan za škofa v Mariboru dr. Andrej Karlin, bivši škof v Trstu, za škofa v Splitu pa dr. Klement Bonifacci.

— **Iz državne službe.** Za davčna praktikanta pri davčnem uradu v Murski Soboti sta imenovana Franc Perkić in Štefan Boltar; davčni praktikant Franc Bele je bil premeščen od davčnega urada v Ptuju v Novo mesto.

— **Redukcija uradništva.** V prosvetnem ministrstvu se bo izvršila redukcija uradništva do 25. t. m. Redukcija, ki bo obsegala 10 odstotkov celokupnega uradništva, se bo raztezala na vso kraljevino. Vse pokrajinske uprave so že poslale poročila o številu uradništva, ki se lahko reducira.

— **Odpust iz državne službe.** Ker je bil okrožni agrarni urad v Murski Soboti opuščen, so bili odpuščeni iz državne službe uradniki Josip Saut, Franjo Cerkvenik, Ivan Rengijev in geometer Friderik Kutin.

— **Nov kazenski zagovornik.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je sprejelo notarja Antona Zavnika v Višnji gori v imenik kazenski hzagovornikov svojega okoliša.

— **Prva odvetniška koncipijentinja na Hrvatskem.** Pri zagrebškem odvetniku dr. Hinku Horvatiću je nastopila službo koncipijentinja abs. pravnica Marica Ilić.

— **Škofje v Beogradu.** V Beograd sta prispela zagrebški nadškof dr. Bauer ter djakovski škof Akšamović, kjer bosta sodelovala pri sklepanju konkordata z Vatikanom.

— **Izplačilo vojne odškodnine našim državljanom.** Listi poročajo, da je prišel v Split d'Alessa, delegat italijanske vlade v zadevi odškodnine, ki jo bo plačala Italija našim državljanom za škodo povzročeno po italijanski okupaciji.

— **Stavka mornarjev.** Poročia iz Splita pravijo, da se tam pripravlja stavka mornarjev.

— Poročila sta se vladni koncipist pri oddelku za kmetijstvo pokrajinske uprave za Slovenijo g. Ivan Pokorn z gdč. Čater. Mnogo sreče!

— **Natečaj.** Pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani se namesti potovalni učitelj za čevljarsko obrt. Nagrada se določi pogodbeno. Prosilci morajo dokazati strokovno usposobljenost. Natančnejša pojasnila daje Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22. Kolkovane prošnje, opremljene z vsemi potrebnimi listinami (z domovinskim in krstnim listom, uradnozdravniškim in nravnostnim izpričevalom, učnimi in šolskimi izpričevali z dokazili o praktični zaposlenosti itd), naj se vlože do dne 15. julija 1923. pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani.

— **Razpis služb.** Na državni dvorazredni trgovski šoli v Mariboru se razpisuje mesto stalnega šolskega sluge. Pravilno opremljene prošnje naj se pošljejo do 28. t. m. na ravnateljstvo omenjenega zavoda. Pri ravnateljstvu državnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani se razpisuje mesto asistenta na zavodu za oskrbo umobolnih na Studencu. Prošnje naj se pošljejo na Zdravstveni odsek za Slovenijo do 15. julija.

— **Pevci »Ljubljanskega Zvona«!** Pogreb pokojnega našega člana g. trgovca I. Perdana se vrši v petek, dne 22. t. m. ob 4. uri popoludne z juž. kolodvora na pokopališče k sv. Križu. Udeležimo se ga korporativno! Zbirališče ob tri četrt na 4. uro pred južnim kolodvorom. — Odbor.

— **Oddaja ribolova v mestnem bajerju** pod Tivolijem se vrši dražbenim potom v ponedeljek dne 25. t. m. ob 9. uri dopoldne v mestnem gospodarskem uradu.

— **Neprevidna vožnja.** Pri cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani sta dva tovorna voza tako nerodno vozila, da sta trčila v neko okno in ga popolnoma razbila. Škode je 100 Din, voznika sta znana. — Posestnik Jurij Jančar iz Litije je vozil včeraj tako naglo in neprevidno po Poljanski cesti — mož je bil tudi precej vinjen — da je zadel voz ob neki vogal in se prekucnil, vendar se ni zgodila nobena nesreča.

— **Po ceni šampanjec.** V Židovski ulici je prijel stražnik tri rogovileže in sicer Pavla Kresala, Alfonza Krola in Viktorja Tarmana, ker so kričali in razgrajali. Izkazalo se je pri tem, da so bili ti veseli bratci tudi v kavarni Jadran, kjer so imenitno cehali in pili šampanjec. Ko jim je pa natakarica predložila račun, so rekli, da ne plačajo, češ, da pijače niso oni naročili, marveč sta jih povabila k mizi dva neznanca, ki pa sta neopaženo že preje pravočasno izginila iz kavarne. Kako bo ta prepir za ceho končal, se še ne ve. Vse kaže, da je bil to dober trik suhih pijancev.

— **Zimska suknja** brez podloge, vredna 800 Din je bila ukradena iz stanovanja slušateiju med. fakultete Nikolaju Jerkoviću.

— **Pretep pri delu.** Hlapec Jakob Rihar, doma iz Šentvida in Jože Horvat od Murske Sobote, oba uslužbena pri gostilničarju Mikliču, sta se sprla pri košnji v Zeleni jami. Med pretepom je udaril Horvat Riharda z brusnim kamnom po glavi in ga tako poškodoval, da so ga morali odpeljati v bolnico. Tudi Horvat je dobil lahke poškodbe.

— **Štiri platnene rjuhe** z označbo I. G. je zaplenilo okr. sod. v Kamniku, kjer jih dobi lastnik.

— **V Mleščovem** je bilo ukradeno gostilničarki in posestnici Mariji Hrastovi iz zaprte gostilniške omare 20 parov jedilnega orodja. Blago je deloma srebrno, deloma nikljasto in je cenjeno na 1200 Din.

— **Kranjske novosti. Narodni dom.** Gradba impozantnega Narodnega doma v giljotinirani Zvezdi sicer napreduje nekam počasi za razvajeno oko, ali to nas ne moti, saj vemo, da bo prihodnje leto dograjen. Vendar pa je to vprašanje prav presantno, ker so tukajšnja društva zares stisnjena v prostorih, ki jih more gledati policijska oblast samo po strani, saj se je zgodilo, da si častivreden ljubljanski udeležnik zadnjega Matičnega kranjskega izleta, ki pa ni bil pevec, ni upal udeležiti se koncerta vSokolovi dvorani, čim je ugledal leseno in ozko stopnjišče, tako se je ustrašil posledic eventualnega požara. Ali mi smo v takih smrtnih nevarnostih nemoteno dorasli in so se nam ti ozki in nepraktični prostori tako priljubili, da bo pri selitvi v novo palačo ostal marsikak vzdihljaj in marsikak spomin na srečne in nesrečne večere v njih. Morda se bo z otvoritvijo Narodnega doma oživila družabnost med nami, ki je pravzaprav sploh ne poznamo. Kar zastonj iščeš na Gorenjskem, najdeš že na Rudniku pod Ljubljano. — Vendar je naše upanje prav bledo, kajti izpremememba Kranjskega značaja bi pomenila udarec v obraz sami večni naravi, ki stoji nad nami. Ali naj ne trdi zato kak Dolenjec, da je tak značaj slabši. Ima prav odlične kvalitete, ampak prijeten ni, in nam se hoče prijetne zabave v novem Narodnem domu.

— **Celjske novosti. Gostovanje.** Danes v petek 22. t. m. se vrši ob 20. uri v našem mestnem gledališču zadnja predstava v abonement v tej sezoni. Člani mariborskega narodnega gledališča vprizorijo Rob. Braccovo veseloigro »Prava ljubezen«. Mladini vstop k tej igri ni dovoljen. — »Čudežne gosli«, pravljična mladinska igra s petjem in plesom v 3. dejanjih se vprizori na Vidov dan v mestnem gledališču. Igra je izvirna noviteta učitelja in pesnika Ernesta Tirana. — Muzejsko društvo v Celju ima 27. junja ob pol 9. uri zvečer redni občni zbor v restavraciji Narodnega doma. — Vsled širjenja škrlatice je mestni magistrat izdal prepoved, glasom katere je prepovedano shajanje ljudi v gručah na sejmih, koncertih, shodih, veselicah itd. Vsled tega se take prireditve v bodoče ne bodo dovoljevale. — Maturiralo je letos na celjski realni gimnaziji 11 maturantov. Priglašenih je bilo 12. Eden je bil pred ustnim izpitom odklonjen, trem se je dovolil ponavljalni izpit v jesenskem roku, 8 pa jih je bilo proglašenih zrelim. — Sprejemni izpit za prvi razred na realni drž. gimnaziji se vrši v soboto dne 30. junija ob 8. uri dopoldne. — Naš trg je vsako jutro dobro obiskan od okoličanov, ki prinašajo na prodaj precej razne zelenjave, največ pa črešenj, jagod itd. Črešnje se dobe po 16 kron liter. Z mesom pa je trg zelo slabo založen. Ni dobiti skoro nobenega mesa več, kar ga pa je, je drago in najslabše kakovosti.

— **Mariborske novosti** so morale danes, žal, izostati, ker smo dobili prepozno telefonsko zvezo z našim mariborskim poročevalcem.

Iz raznih krajev naše kraljevine.

— **Odkrito tihotapstvo.** Listi poročajo, da so odkrili te dni v Splitu na ladji »Lovrijenac« 10.000 funtov šterlingov, ki bi jih moral kapitan prepeljati v Trst. Denar je lastnina neke dubrovniške trgovske banke, ki bo seveda občutno kaznovana.

— **Prijet poneveritelj ministrske blagajne.** Pred nekaj časom smo poročali, da je nenadoma izginil blagajnik ministrstva za zunanje zadeve Gaković. S seboj je odnesel precejšnjo vsoto denarja in vsi so domnevali, da je odšel v Ameriko. Medtem pa je prišla beograjska policija do nekega pisma, ki ga je poslal Gaković svojemu prijatelju v Beograd. V pismu pravi, da živi v Dubrovniku, kjer se je spoznal z neko šestošolko, pri kateri tudi živi, kot pravi »beg«. Policija je bila trdosrčna in je »bega« pripeljala v beograjske zapore.

— **Žena nabila moža.** Neki mesarski pomočnik v Sarajevu ima mlado, lepo ženo, kar ga pa popolnoma nič ne ovira, da ne bi imel razmerja še z neko drugo golobičico, katere po slučajnih predpisih zakona ni mogel poročiti. Tej ljubici nosi vsak dan meso in razne druge priboljške, žena pa mora doma stradati. Ko ji je nekega dne povedala soseda, kako stvari stoje, se je ob določenem času podala proti stanovanju svoje tekmovalke. S seboj je vzela kilogramski utež, zavit v žepni robec. Nič hudega sluteč, jo je mož primahal z mesom pod pazduho. Ko zapazi ženo, se ji je približal, kot da se ni ničesar zgodilo. Tedaj pa »lop, lop« in mož jo je urnih krač odpihal, žena pa za njim, dokler ju ni ustavil stražnik in odvedel na policijo.

— **Grozen poskus samomora.** V vasi Giljani se je poskusila te dni umoriti neka Sala, žena Ibrahima Sulejmanoviča. Nakupila je precej petroleja in je polila sebe, pohištvo in zidovje v hiši. Ravno v trenutku, ko je bila s svojim delom gotova in se je hotela prižgati, je stopil v sobo mož in je to preprečil. Poklicana je bila na policijo, kjer je izjavila, da se je hotela usmrtiti, ker jo zadnje čase zanemarja mož, ki je popival cele noči z drugimi ženskami po kavarnah. Zagovarjati se bo morala pred sodiščem radi poskušenga požiga.

— **Z nožem je zaklal** neki seljak v Nijemcih svojega soseda Wirta, s katerim je živel že dolgo časa v neprestanem sovraštvu. Svoj zločin je izvršil s pomočjo svojega sina, ki je nasprotnika držal medtem, ko ga je neusmiljeni kmet prebadal. Zabodel ga je osemkrat, čeravno je bil revež, že po drugem vbodljaju mrtev.

— **Zastrupil se je radi psa.** Često se dogaja, da pogine pes radi izgube svojega gospodarja, bolj redki pa so slučaji, da bi se ljudje ubili radi psa. To pa se je te dni zgodilo v Velikem Bečkereku. Tam je bil razglašen pasji kontumac, katerega pa ni hotel vpoštevati pes nekega Atanasijevića. Posledica je bila, da ga je vjel konjederec in ga ubil. Njegova žalostna usoda je gospodarja tako ganila, da se je drugi dan zastrupil.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih
JUTRANJE NOVOSTI!

Roparski napad v Šelenburgovi ulici.

Včeraj zjutraj se je izvršil v zlatarski trgovini tvrdke F. R. Čuden v Šelenburgovi ulici v hiši Jadranske banke predrzen poskus roparskega napada, kakršnega v ljubljanski roparski in tatinski kroniki še ne beležimo. Malo pred 9. uro je stopil v trgovino čedno oblečen človek, ki je pokazal prodajalki, 20-letni H. D. zlat moški prstan. Vprašal jo je, če je mogoče prstan izožiti na žensko mero. Ko je prodajalka to potrdila in sprejela mero, je vzela prstan in začela pisati naročilni listek. Ravno ko je sklonjena nad pisalno mizo izpisala ime naročnika, ki se je izdal za Mencingerja, jo je pograbil neznanec z obema rokama za vrat in jo pričel daviti. Dekle je planilo instinktivno po konci in sunilo napadalca s tako silo od sebe, da je mož odletel v bližnjo omaro in padel, sama pa je omahnila vsled silnega sunka in zaletela v steno. V tem trenotku je opazila pri vhodu drugega moškega, ki je slonel pri vratih tako, da je popolnoma zapiral vhod v trgovino. Ko je neznanec pri vratih videl, kaj se je zgodilo in da ga je tudi prodajalka opazila, je stopil povsem miren v prodajalno in vprašal prodajalko, kdo je napadalec in če ni morda znorel. Pri tem pa je napravil dozdevnemu Mencingerju prostor in mu dal priliko, da je pobegnil skozi vrata. Ko je pričela prodajalka kričati, je skočil drugi neznanec proti njej. Sunil jo je z obema pestmi v želodec, tako da se je opotekla v omaro, kjer se je vse prekucnilo in razsulo po tleh. Ta hrup je porabil ropar, da je tudi pobegnil za svojim tovarišem. Oba roparja sta zbežala v glavno vežo Jadranske banke, in kot se sklepa, najbrže od tam na dvorišče in pri vhodu poleg kinematografa »Ideal« na Aleksandrovo cesto. Ko je poklicala prodajalka na pomoč sosede in pasante je bila tako razburjena, da je pač opisala dogodek, ni pa mogla dati nobenega pojasnila glede opisa obeh napadalcev, kar je pač razumljivo vsled velike razburjenosti. Vsled tega ima policija tudi malo upanja, da bi zasačila roparja, ker nima razun suhega dejstva nobenih podatkov. Pri takojšnji preiskavi na licu mesta se ni moglo niti to zanesljivo ugotoviti, če sta zbežala napadalca res skozi vežo in dvorišče na Aleksandrovo cesto in je tudi možno, da sta ostala skrita kje v hiši, ki ima za take rafinirane in o vseh razmerah dobro poučene roparje dosti prostora.

Solstvo.

— **Na trgovski šoli v Novem mestu** bo vpisovanje v I. in II. letnik v četrtek 28. in soboto 30. t. m., vsakokrat od 10. do 12. ure. Šolnina znaša 75 Din mesečno, v slučaju pa, da se ne oglasi v vsakem letniku zadostno število učencev in učenk, se šolnina lahko zviša na 80 do 100 Din mesečno.

Novosti iz Primorske.

— **Uprava postojnske jame.** Italijanski uradni list prinaša, da se združi uprava postojnske jame z upravo idrijskega rudnika. V to svrho bo komisarja rudnika podprirala posebna komisija v Trstu.

— **Hladno vreme v Trstu.** Tržaški listi poročajo da je nastopilo tudi v Trstu hladno jesensko vreme. Živahnost na ulicah je ponehala in ljudje zopet oblačijo površnike. Na kopanje seveda nihče ne misli. Tudi slamniki so se poskrili. Za Tržačane je hladno vreme ob tem času nekaj izrednega.

— **Nov naskok na goriške Slovence.** Kakor izgleda, je bila odprava slovenskega jezika na goriški sodniji le prva faza novega preganjanja jugoslovenstva na Primorskem. »Edinost« poroča, da so dobili nekateri sodniki na deželi poziv, da se izrečejo o potrebi ali odpravi slovenskega jezika pri svojih sodnijah. Odgovor že lahko uganemo. Poleg tega se fašistovska glasila z vso brezobzirnostjo zaganjajo v dvojezične napise na goriških trgovinah. To stoji najbrže v zvezi z dejstvom, da dobi najbrže Gorica zopet svojo prefekturo. Seveda je potrebno, da ima popolnoma italijansko lice. Listi se zaganjajo tudi v knezoškofa dr. Sedeja, ker je Slovenec. Vendar pa mu ne morejo do živega, ker nima vatikan nikakega povoda, da bi ga odslovil brez škode za svoj ugled.

Iz društvenega življenja.

— **Društvo »Kuratorij za slepce«.** Ker bivši kuratorij za slepce, ki ga je imenovala vlada, ni imel trdne pravne podlage, se je kuratorij kot tak razpustil in se je ustanovilo novo društvo z imenom »Kuratorij za slepce«. Namen novega društva je, za slepce sploh skrbeti, zlasti pa postaviti poseben dom za slepce. Kajti sedanji slepčevski zavod v Kočevju visi v zraku in mu ni zagotovljen trajen obstanek. Društvo bo opravljalo vse privatno imetje v korist slepcem. Prihodnji teden bo ustanovni zbor novega društva. Želeti je, da bi pristopilo k novemu društvu mnogo članov. Letna članarina znaša 20 Din, za slepce 5 Din, ustanovnina 500 Din. Podporni član je, kdor društvu daruje kakršnokoli vsoto.

Izpred sodišča.

ŽUPAN NA NABORU.

Pri zadnjih naborih je pripeljal tudi neki gorenjski župan svoje fante v Ljubljano in se pri tej priliki tako pomladil med njimi, da je pozabil svoje častno mesto spoštovanega moža in župana, da je norel s fanti Vedel se je najgrše. Izzivali so sopotnike osobito ženske in ponesnažil peron. Ko je zahteval žel. uslužbenec 25 Din za očiščenje in mož tega ni hotel plačati, mu je vzel le-ta klobuk in šei v pisarno. Za njim je šel tudi župan, ki je železniško osobje prav nesramno nahrulil, tolkel ob mizo, razmetaval nekaj spisov in klical: »Kaj boš ti, klobuk nazaj, jaz sem župan, ti pa si ničla. Pri obravnavi prizna obtoženec, da je bil res pijan, vendar zanika vsako nasilje. Obsojen je bil na 600 Din globe ali 3 dni zapora, plačati mora vse stroške, 25 Din za očiščenje pa je blagajničarki, ki je bila za pričo, takoj odštel.

HUDA TAŠČA

je nabila svojo snaho in jo precej poškodovala na roki. Pred obravnavo sta se ženi pobotali iz strahu pred kaznijo in prišla je k sodišču snaha sama in prosila, da se tašči oprosti, da bo mir v hiši. — Sodnik pa hude tašče ni mogel oprostiti, ker ima snaho poškodovano roko; obsodil pa jo je izredno milo, samo na 50 Din globe.

Sport in turistika.

— **S. K. Strum Gradec v Ljubljani.** Gostovanje graškega »Sturma« v soboto proti Primorju in v nedeljo proti Iliriji, vzbuja v ljubljanski sportni javnosti splošno pozornost, ker se obeta od obeh tekem velezanimiva igra. Najprvo bosta Primorje in Ilirija merila moči na mednarodno jakim Sturmom, drugič pa bosta obe tekmi predstavljali nekaki neoficijelni dvoboj med Ljubljano in Gradcem. Sturm nastopi s kompletnim prvim moštvom Gürtl — Höller, Ferk — Bino Skaza, Greiner, Fritz Skaza — Dollinger, Sinkovič, Brandner, Oroszy, Waldhauser. Primorje igra v soboto na lastnem igrišču ob pol 7. uri, Ilirija pa v nedeljo na svojem prostoru ob 6. uri.

— **Hakoah, Dunaj** igra v soboto in nedeljo v Zagrebu. V soboto nastopi proti Concordiji, v nedeljo pa proti Hašku. Sploh se pa Zagrebčanom obetajo v tekoči sezoni izredni sportni užitki. Gradjanski dobi v goste glasovitega zmagalca nemškega pokala S. V. Fürth iz Fürtha in odlična dunajska kluba Wiener Sportklub in Slovan, Amateure pa igrajo proti Hašku in Concordiji.

— **S. Sturm, Graz, v Ljubljani.** V soboto 23. t. m. S. K. Sturm, Graz : S. K. Primorje. — V nedeljo 24. t. m. S. K. Sturm, Graz : S. K. Ilirija.

S. K. Sturm, prvak Gradca in nogometni reprezentant Štajerske, gostuje v soboto in nedeljo v Ljubljani. Moštvo, ki se prišteva k prvorazrednim dunajskim klubom, je tehnično izborno. Hrbtenica moštva je izvrstna krilska vrsta, pa tudi napad ne zaostaja za njo ter se odlikuje po svojih prodorih. Predlanskim je gostoval v Splitu ter porazil znanega Hajduka z 2 : 1, kar znači dovolj njegovo kvaliteto. Pa tudi z dunajskimi prvorazrednimi in celo vodilnimi klubi je dosegel v letošnji sezoni krasne rezultate. — V soboto nastopi proti Primorju na igrišču istega, Dunajska cesta, ter prične ob 18. uri 30 minut (6. uri 30 minut). Predprodaja vstopnc v trafiki Sever, Šelenburgova ulica. — V nedeljo igra Sturm proti Iliriji in sicer ob 18. uri. Pred to tekmo igra harena Haška proti Iliriji ob 17. uri. Predprodaja vstopnic za to tekmo v tvrdki Gorec, palača Kreditne banke.

Dopisi.

TRBOVELJSKO PISMO.

Lepo se razvija življenje v naši dolini, ki se bo s svojimi selišči strnila v par letih v eno samo veliko naselbino. Priznati moramo, da se je zlasti lice našega središča na Vodah tekom zadnjih let po zaslugi g. rudniškega ravnatelja Pauerja znatno spremenilo, tako da napravi na tujca povsem ugoden vtis. Iz razdrapanih bregov in smrad razširjajočih nasipov so kakor iz tal zrasli mični vrtovi s čednimi vilami. Letos pa je rudnik dogradil tudi lično gasilski dom, kakršnih je malo širom Slovenije. V nedeljo, 17. t. m. je bila svečana otvoritev.

Kaj pridno delajo tudi naša diletantska gledišča vseh strank. — Saj imamo redno vsak teden po 2—3 gled. predstave, vse ob razprodanih dvoranah. — Dramatična šola, ki jo je vodil režiser ljubljj. dramatičnega gledišča g. Šest, se je zaključila v torek, 12. t. m. z umetniškim večerom, ki je pokazal lepe uspehe te za naš kulturni razmah tako važne institucije. Obiskovali so jo diletantje vseh trboveljskih dramatičnih krožkov in je le želeti, da se v prihodnji sezoni ta šola obnovi.

Pa tudi naša lepa pesem pride pri nas na svoj račun. Saj obstojajo v dolini kar tri pevska društva. Predzadnjo nedeljo je priredil »Ljubljanski Zvon« v obsežni dvorani »Delavskega doma« krasno uspel koncert. Nastopilo je 70 pevcev in pevk pod vodstvom svojega pevovodje gosp. Zorka Prelovca. — Cvetlični dan, ki ga je priredilo o Binkoštih »Društvo za otroško varstvo«, je končal z zbirko ca. 6000 K, ki se uporabijo za podpore sirotam, ki jih je v naši občini blizu 200. Vse te sirote prejemajo od društva redne mesečne in od slučaja do slučaja tudi izredne podpore. Poleg tega vzdržuje to društvo v lastnem poslopju dvorazredni otroški vrtec in celoletno gospodinjsko šolo, ki jo obiskuje 24 delavskih hčera. Vzdrževanje vseh teh človekoljubnih naprav omogočuje društvu v prvi vrsti požrtvovalnost naših rudarjev, ki prispevajo ca 3500 po številu mesečno po 2 K. Ko pa zbere, lepo se razvijajoča krajevna organizacija Narodne radikalne stranke odločujoče število članov, tedaj nastopi za našo, po velikosti tretjo občino v Sloveniji nova doba, doba smotrenega dela v dobrobit celokupnega prebivalstva naše doline. — O tem in še marsičem drugem pa v prihodnjem pismu. —i—

Kakor smo že v naših dopisih opozarjali, da bodo demokrati začeli bljuvati ogenj in žveplo proti sosvetu, eto tako bi lahko navajali že danes konkretne dokaze, da je bila naša sumnja proti demokratom popolnoma upravičena. Novi gerent Koren še ni prevzel svojega mesta, že so se demokrate obrnili na klerikalce, socijal-demokrate in narodne socijaliste, da skupno zrušijo novega gerenta. Mi razumemo to, ker jim nikakor ne diši, da pregledamo obisti dosedanjega gospodarstva v Trbovljah, o katerem se že danes širijo najrazličnejše vesti. Razumno je za nas, da se bodo demokratje poslužili vseh intrig, da preprečijo, da se ne dobi vpogled v njihove račune. Da jim bodo pri tem jako pridno pomagali razredno zavedni podrepniki socijal-demokrati in da se bodo na podlagi Marksovega programa zvezali z demokratiti, s katerimi stojijo v razredno zavednem prijateljstvu z družbo, to nam je, ki dobro poznamo te bingovce, bilo že davno znano. Ali radikalna stranka pri nas je dovolj modra, da bo znala prozorni namen, katerega izvaja pravzaprav trboveljska družba potom demokratov in socijaldemokratov, temeljito preprečiti. — Rudarji-radikali.

— **Laško.** V Hudijami se je v nedeljo zjutraj med tem, ko je šla sinaha kuhati kavo, obesila 73 let stara Terezija Capuder. Siroti se je menda zmešalo. — V rudniku Drobnidol se je v pondeljek smrtno ponesrečil 22 letni delavec Karol Šantaj. Krive so k temu menda mnogo slabe varnostne naredbe. — V Rečici nad Laškem je v pondeljek 59 letni Karol Kovač zastrupil svojo ženo. Brezsrčen mož, ki je vpokojen rudar, ji je dal izpiti čaj, kjer je namešal arzenika. Umorjena je mati 11 otrok, bestijalnega moža so zaprli.

— **Boljševiško gospodarstvo.** Pred velikonočnimi prazniki so odnesli iz Rusije na Angleško 50 kg platine. Odnesli so jo ljudski komisarji, seveda kot privatne osebe ali pa »za vladne potrebe«. Nedavno tega je šlo na enak način iz Rusije na Angleško 300 kg te dragocene kovine.

Gospodarstvo

× **Vrelec nafte.** Te dni so odkrili v okolici Vel. Bečkereka bogat vrelec nafte in petroleja. Na lice mesta je bila odposlana komisija strokovnjakov, da pregleda teren. Dotično ozemlje je last vel. bečkereške občine.

× **Madžarske dobave premoga naši državi.** Naša država je prejela na račun reparacij in na podlagi trianonske pogodbe premoga za januar, februar, marc in april 1923. leta 856.530 met. stotov v skupni vrednosti 1 milijarda 325,338.430 madžarskih papirnatih kron.

× **Tečaji na novosadski produktni borzi dne 19. junija.** Cene za 100 kg: pšenica bačka 440, ječmen bački 290, oves bački 300, koruza bačka 262.50, moka št. »0« 660, pšenični otrobi 135.

× **Pred ponovnim povišanjem železniških tarifov v Nemčiji.** Berlin, 21. junija. Na včerajšnji seji stalnega odbora državnega železniškega sveta se je večina izrekla za zvišanje blagovnih tarifov za 250 odst., ki ga je določila uprava. Zvišanje osebnih tarifov od 1. julija t. l. dalje za 300 odst. za I. in II. razred in za 200 odst. za II. in IV. razred je bilo sprejeto z znatno večino glasov. Državno prometno ministrstvo še o teh povišanjih ni odločalo.

× **Nova odredba na madžarskem deviznem trgu.** Budimpešta, 21. junija. Po odredbi devizne centrale se izročajo od torka naprej devize in valute le s 25% pribitkom.

× **Sulicit ameriškega proračuna.** Washington, 21. junija. Predsednik Harding je na nekem uradniškem zborovanju izjavil, da se je proračunsko leto 1922 končalo s prebitkom 200 milijonov dolarjev.

× **Popis vprežne živine in vozil.** Vojno ministrstvo je poslalo na vse vojne okroge ukaz, da se čimprej izvrši popis vse vprežne živine in vozil, ki so sposobna za vozni park.

× **Težave francoskega gospodarstva.** Pariz, 21. junija. (Agence Havas.) V teku posvetovanja o budgetu v senatu je opozarjal finančni minister na to, da je Francija za vojaško in civilno upravo z odpustom 48.696 državnih nameščencev, izvršenim v letu 1922. znižala izdatke. Potem je poudarjal, da so vsi sloji ljudstva Francije prispevali k davkom. Minister je dejal, da se je prvič po vojni doseglo ravnovesje rednega proračuna z davki in je naglašal, da je za zakladni urad mučno edino to, da se morajo najeti posojila za kritje izdatkov za obnovo, ki jih pa mora Nemčija vrniti. Končno je pripomnil, da ima Francija trdno voljo, da pripravi Nemčijo do plačila in je izjavil, da bo Francija vse težkoče premagala v bodoče ravno tako, kakor jih je v preteklosti, ter da svet lahko z zaupanjem gleda na njeno obnovo.

DOBAVE.

× **Dobava podnožnic iz trsja.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 4. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 5000 podnožnic iz trsja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Dobava drv.** Pri intendanturi komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu (Gajeva ulica 30 a) se bo vršila dne 6. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 25.000 kub. metrov trdih drv za potrebo zagrebške garnizije v času od junija 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

× **Dobava nosilnih vzmeti za lokomotive in tenderje.** Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 6. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 203 komadov nosilnih vzmeti za lokomotive in tenderje. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borzna poročila.

Beograd, 21. junija. *Devize:* London 405.50, Pariz 547—550, Newyork 87.50—87.75, Ženeva 1585—1590, Solun 255—257, Milan 402—403, Praga 266.50, Berlin 0.07—0.075, Dunaj 0.124—0.1245, Bukarešta 43.50—44, Sofija 105—0, Budimpešta 1.05—1.10. *Valute.* Dolarji 86—0, leji 45, češkoslovaške krone 263—265, levi 105.

Zagreb, 21. junija. *Devize:* Dunaj 0.124—0.124.75, Berlin 0.065—0.075, Budimpešta 1—1.03, Italija, izplačilo 402—403, London, izplačilo 407.50—408.50, Newyork, ček 87.25—88.25, Pariz 547.50—552.50, Praga 265.75—266.75, Švica 1585—1592.50. *Valute.* Dolarji 86.75—87.25, avstrijske krone 0.124—0.1245, češkoslovaške krone 260—262, napoleondori 320—0, romunski leji 44.50, lire 397—400.

Zagreb, 21. junija. (Priv.) *Devize:* Newyork 87.25—88.25, Pariz 547.50—552.50, Švica 15.85—15.925, London 407.50—408.50, Dunaj 12.40—17.50, Praga 262.50—265.75, Budimpešta 10—10.30, Italija 402—403, Berlin 6.50—7.50. — *Valute:* Dolarji 86.75—87.75, češkoslovaške krone 260—262, italijanske lire 399—400.

Curih, 21. junija. *Otvoritev:* Berlin 45, Holandija 218.15, Newyork 556.50, London 25.71, Pariz 34.75, Milan 25.35, Praga 16.71, Budimpešta 6.50, *Zagreb* 6.37, Bukarešt 2.70, Sofija 7.35, Varšava 45, Dunaj 78.50, avstrijske krone 87.50.

Curih, 21. junija. *Zaključek:* Berlin 55, Holandija 218.20, Newyork 556.50, London 25.71, Pariz 34.75, Milan 25.40, Praga 16.71, Budimpešta 6.50, *Zagreb* 6.35, Bukarešt 2.70, Sofija 7.30, Varšava 45, Dunaj 78.50, avstrijske krone 78.50.

Praga, 21. junija. Dunaj 4.50, Berlin 2.51, Rim 150.25, avstrijske krone 4.58, lire 150.75, Budimpešta 34.50, Pariz 207.75, London 153.125, Newyork 33.25, Curih 596.25, Curih 596.25, Beograd. 38.125.

Dunaj, 21. junija. *Devize:* Beograd 811—813, Berlin 0.545—0.585, Budimpešta 7.25—7.35 (iz inozemskih oddaj se ni nič prevzelo), Bukarešta 344—346, London 327.000—327.600, Milan 3216—3224, Newyork 70.985—71.135, Pariz 4394—4406, Praga 2127—2133, Sofija 934—936, Curih 12.740—12.770. *Valute:* Dolarji 70.650—70.950, bolgarski levi 913—917, nemške marke 0.53—0.61, funti 325.300—326.300, francoski franki 4335—4365, lire 3182.50—3197.50, dinarji 801—805, romunski leji 354—356, švicarski franki 12.645—12.705. češkoslovaške krone 2110—2120, madžarske krone 6.40—6.60.

Berlin, 21. junija. Dunaj 182.54, Budimpešta 14.16, Milan 8785.50, Praga 3835, Pariz, 7905, London 583.537, Newyork 126.682, Curih 22.743, Beograd 1466.

Glavni urednik: Ivan Podržaj.
Odgovorni urednik: Miha Gaberšek.
Last »Zvezne tiskarne« v Ljubljani.

Vsevolod Mihajlovič Garšin:

Nadežda Nikolajevna.

Roman.

Nadaljevanje.

— Da, če ne bi bil tako krasen mladenič, bi se bil jaz sprl ž njim, pan Lopatin. No, poznam mladost, in razen tega sem star vojak, a še sedaj ne ravnodušen napram lepim očem...

Pogledal me je po strani in namignil; njegove male oči so se še za spoznanje zmanjšale.

— Kapetan, — sem začel, — zelo me veseli, da ste znani z Bezsonovom... Tega nisem vedel.

— Da, stanoval je pri meni le malo časa.

— Ali mar ni bil znan...

Nenadoma mi je postalo strašno tesno. Nekaj mi je zaustavilo jezik, ki je hotel izgovoriti ime Nadežde Nikolajevne. Pogledal sem na kapetana, ki se je vsesal vame s svojim, povsem izpremenjenim izrazom oči. Jastrebu je bil podoben sedaj.

— Sicer pa, vi gotovo ne veste. Oprostite, sem zmedeno končal.

Pogleda me, lice mu zadobi zopet prejšen brezbrižen izraz in zamahne s palico.

— Da, star vojak ima marsikaj, da se spominja..., je nadaljeval, kakor da ga ne bi ničesar vprašal. — Šestdeseto leto se začenja, — je dodejal in žalostno pokimal z glavo. — Zavidam vam, moram priznati, monsieur Lopatin, a zavidam vam samo vaša mlada leta.

— Kje ste služili vi, kapetan? sem vprašal, spomnivši se Helfreichovih besed.

Kapetan se je mahoma še enkrat docela izpremenil. Njegov obraz je postal zelo resen. Pogledal je na desno, pogledal na levo, obrnil se nazaj in se nagnil k mojemu obrazu tako blizu, da se je celo s svojimi brki dotaknil mojih ušes.

— Med nami, kot med poštenimi ljudmi! Pan Lopatin, pred sabo vidite borilca od Mjehovega in Opatovega!

In stopil je za korak nazaj in me pogledal s pogledom, ki je menda pričakoval osuplosti. Silil sem se, da bi moje obličje zadobilo izraz, ki bi odgovarjal tej priliki.

— To je tajnost, ki jo zaupam samo najbližjim prijateljem..., je zopet zašepetal kapetan, se je sklonil ter iznova odskočil od mene, in uprl svoj zmagoslavni pogled vame.

Preostajalo mi ni nič drugega nego, da se mu zahvalim za njegovo zaupljivost in se poslovim, ker sva se bližala že Stražniškemu mostu.

Nezadovoljen sem bil s samim seboj: le malo je manjkalo, da nisem izdal temu človeku, ki nisem imel niti malo zaupanja do njega, imena Nadežde Nikolajevne.

Ko sem se vrnil domov, mi je javila Aleksejevna, da se »naš mačkar« še ni vrnil. Prinesla mi je obed in se vstopila k vratom, izražajoč na svojem obrazu globoko žalost radi mojega slabega teka.

— Kje je pa vaša, Andrej Nikolajevič, ne pride več? — vpraša ona.

— Zbolela je najbrže, Aleksejevna.

Ona pokima z glavo, težko vzdihne in odide v kuhinjo, da mi prinese čaja. Že davno sem obedoval samo skupno s Helfreichom, — in bilo mi je zelo pusto.

XIII.

Po obedu prejmem pismo od Sonje.

Nikdar ji nisem ničesar prikrival. Kadar bom umrl, — in to bo kmalu: smrt se nič več ne plazi k meni, temveč prihaja s trdimi koraki; v nočeh, ko ne morem spati in mi postane hujše ter me začno mučiti spomini, vstajajoči iz davne preteklosti, in bolezen, jasno slišim njih šum; — kadar bom umrl in prebere ona te zapiske, naj ve, da ji nikdar, nikdar nisem lagal. Pisal sem ji o vsem, kar sem mislil in čutil. Samo tega, česar sam nisem opazil v svoji duši, ali o čemur si nisem bil niti sam na jasnem, dasi sem mogoče nejasno čutil, nisem uvrstil v svoja dolga pisma.

A Sonja me je poznala. Ne glede na njenih devetnajst let s čuječo, ljubečo dušo razumela to, česar si nisem smel priznati in česar nisem izgovoril niti enkrat z določenimi besedami.

»Ti jo ljubiš, Andrej. Bog ti daj srečo«.

Dalje nisem mogel čitati. Nekakšno veliko čustvo svobode me je napolnilo, stopilo vame in me oropalo zavesti. Spustil sem se v naslonjač in s pismom v rokah dolgo sedel, zaprtih oči in nepremičen, čuteč edino-le, kako šumi in kipi v moji duši ta svoboda.

Bila je resnica: ljubil sem jo. Doslej še nisem občutil tega čustva. Svojo udanost do sestrične sem imenoval ljubezen; bil sem pripravljen čez nekoliko let postati njen mož in mogoče bi bil srečen ž njo. Če bi mi bil kdo rekel, da bom mogel kdaj vzljubiti drugo žensko, mu ne bi bil verjel. Zdelo se mi je, da je moja usoda odločena: »to je tvoja žena, mi je rekel Gospod, in ne smeš imeti druge«, in v to sem se užival, miren glede bodočnosti in srečen z izbero. Ljubiti drugo žensko se mi je zdela nepotrebna in nedostojna kaprica.

In sedaj je prišlo to čudno in nesrečno bitje z razbitim življenjem in trpljenjem v očeh; izprva me je obvladala žalost. Jeza napram človeku, ki ji je kazal preziranje, me je še bolj prisilila, da sem se postavil na njeno stran, a potem... Potem ne vem, kako se je zgodilo... Sonja ima prav: vzljubil sem jo z mučečo in strastno prvo ljubeznijo človeka, ki do svojega petindvajsetega leta ni poznal ljubezni. Hotel sem jo iztrgati iz te groze, ki se je mučila v njej, ponesti jo na rokah kam daleč, uspavati jo na svojih prsih, da bi vse pozabila, hotel sem, oživeti njeno ubito obličje s smehljajem sreče... In Sonja mi je vse to povedala v svojem pismu z eno samo vrstico...

»Name ne misli. Nočem reči: »pozabi me popolnoma«, ampak samo, da ne boš mislil o mojih mukah. Ne bom se žalostila nad svojim razbitim srcem, a veš li čemu ne? Zato, ker ni popolnoma nič razbito. Navadila sem se gledati nate kakor na brata in ženina: prvo je bilo pravilno, a drugo so si ljudje menda izmislili in nama natvezli. Ljubim te bolj kot vse na svetu; lahko bi ti tudi tega ne napisala, ker veš že itak tudi sam, a ko sem prebrala tvoje zadnje pismo in sem si povedala resnico o tebi in Nadeždi Nikolajevni, — veruj mi, dragi moj, da ni niti kaplja grenčice kanila v moje srce. Razumela sem, da sem ti sestra, ne pa žena; razumela sem to iz veselja nad tvojo srečo — veselja, pomešanega s strahom zate. Ne prikrivam tega strahu; naj ti Bog pomaga, da jo rešiš, da boš srečen in da osrečiš tudi njo.

»Iz tega kar si mi pisal o Nadeždi Nikolajevni, sodim, da je vredna tvoje ljubezni...«

Čital sem te vrstice in obvladalo me je novo, radostno čustvo. Sonjinega strahu nisem občutil: česa naj bi se bal? Kako in kdaj se je to zgodilo — ne vem, veroval pa sem v Nadeždo Nikolajevno. Vse njeno preteklo življenje, ki ga nisem poznal, in njen padec — edino, kar sem poznal v njenem življenju, — se mi je dozdevalo nekaka slučajna, nenaravna pomota usode, ki je ni bila Nadežda Nikolajevna prav nič kriva. Nekaj se je zaletelo vanjo, jo zavrtelo, dvignilo in vrglo v blato, in jaz jo bom dvignil iz njega, jo pritisnil na srce in na njem umiril to trpeče življenje.

Dalje prihodnjič.

MALI OGLASI:

Cena oglasom do 20 besed Din 5·—; vsaka nadaljna beseda 25 para, z davščino vred.

Trapist sir
hijebovi 1 do 1·50 kg — kg Din 30·— poštom od 5 kg gore šalje Mljekarna Sunja.

Kuharica za vse
pridno dekle z dobrimi spričevali, dobi takoj pri dobri plači v Mariboru dobro stalno službo. Stroški za potovanje se povrnejo. — Ponudbe pod »Dobra služba«, na upravo lista.

Krasna nova vila
z lepim vrtom in prostim stanovanjem v Ljubljani se ugodno proda. Vprašati pri društvu hišnih posestnikov, Dunajska c. 17 od 4.—6. ure ali pismeno.

Dva dijaka
iščeta za prihodnje šolsko leto snažno sobo z dobro oskrbo. Ponudbe na upravo lista pod „Primorca."

Motorno kolo
z voziČkom Rudge Multi s 3 prestavami prosti tek, voziček, Torpedo s steklom, vse skoraj novo, prodam za 20.000 Din. Moravec, Maribor, Slovenska 6.

Akviziterje
agilne za Ljubljano, Celje Maribor išče domača zavarovalna družba. Visoka provizija, event. stalna plača. Prijave na upravo lista pod »Agilni akviziterji«.

Znanja
želi v svrho ženitve mlad trgovec z gospodično ali mlado vdovo s premoženjem. Ponudbe, če mogoče s sliko, katera se pozneje vrne pod »št. 30«. na upravo lista.

Mlinar
išče službe nadmlinarja, podmlinarja ali kot prvi mlinar na kakem večjem mlinu. Grem tudi za samostojnega na kak manjši mlin, ali pa vzamem primernega v najem.

Motor
s 5 konjskih sil, 5·60 m transmisijona (Rengschmirhengelagar se proda. Poizve se: Elsner, Dravograd.

Blazine, žima
morska trava. Peter Kobal Kranj, Glavni trg tvornica vseh vrst blazin in žime in morske trave, modroce na peresih Specijelna tvrdka za izdelovanje klubgarnitur. — Najnižje cene! — Na solidnejši izdelki! — Zahtevajte oferte in cenike!

Sena
20 vagonov po ceni 550· — K za 100 kg, franco Sladojevci, proda Gjuro Jelić, Sladojevci, p. Slatina.

Šentjanški premog
se dobi po ugodnih cenah vsako množino Prodajni urad šentjanškega premogokopa, Ljubljana, Krekov trg 10.

Najboljša kolesa
pneumatiko in vse dele koles nudi po originalnih cenah zastopstvo tvrdke J. Gorec, M. R Pievel, v Preski pri Medvodah.

Kumno, janež,
rdečo deteljico, semensko ajdo, lipovo cvetje, suhe gobe itd. plačuje najbolje Sever & Co. Ljubljana, Volfova ul. 12.

Knjigovodja,
bilanoist, z večletno prakso išče službe. Cenj. ponudbe pod „Perfekten" na upravo lista.

Dve sobarici,
ena prva, ena druga, iščeta primernega mesta za takojšen nastop Kavcija na razpolago. Ponudbe pod „Sobarica" na upravo lista

Učenec
iz dobre rodbine in samo z dobrimi šolskimi spričevali, kateri bi stanoval pri starših ali sorodnikih se sprejme takoj ali koncem šolskega leta pri tvrdki R Srermecki, Celje

Auto
osebni, Nesselsdorfer, zelo dober, lepa karoserija 15/45 H-P, 6 sedežev, se po ugodni ceni proda. Chvatal, Ljubljana, Martinova cesta 30.

Hiša
trinadstropna v sredini mesta Ljubljane se takoj proda. Poizve se: Križevniška ul. št. 7/II.

Nova hiša
4 sobe, 2 kuhinje, jed. shramba klet in delavnica, velik vrt, še za zidavo na prometnem kraju za vsako obrt se proda. Kupcu čez mesec dni stanovanje na razpolago. Zadnja cena 175.000 Din. Poizve se pri sodarju na Viču št. 113.

Gospodična
poučuje klavir mlajše začetnice. Naslov v upravi lista.

Službo
inkasanta, sluge ali kaj primernega iščem. Zmožen sem 6 jezikov v govoru in pisavi Ponudbe prosim pod „Nujna pomoč" na upravo lista.

Dvonadstropna hiša
na prometni cesti Maribora, z dobroidočo trgovino s mešanim blagom in dvoriščno hišico z velikim skladiščem se proda. Kupec dobi takoj stanovanje, trgovino in skladišče. Viol, Maribor, Glavni trg 5.

Zidarji
in delavci se sprejmejo za akordna dela v Zagrebu. Kuhinja na razpolago, stanovanje brezplačno. Ponudbe na upravo lista.

Dva lepa
(privatna) paviljona na Ljubljanskem velesejmu se prodasta. Pojasnila v velesejmski pisarni.

Mladenič
zelo agilen, 27 let en, sedaj kompanjon tehničnega podjetja se želi seznaniti v svrho osamosvojitve in čimprejšnega zakona z gospodično ali vdovo brez otrok s posestvom, enakim podjetjem ali premoženjem v gotovini. Cenjene, sam oresne ponudbe pod „Agilen" na upravo „Jutranjih Novosti". Tajnost častna zadeva.

Nosite
Palma
kaučuk pete in kaučuk podplate!
Znižana cena!

Časopise, knjige, brošure, tiskovine za urade, občine, kakor vsa druga v tiskarsko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernih cenah lično in poceni

Zvezna tiskarna in knjigarna
v Ljubljana, Wolfova ul. 1.
Urejena je tudi za tisk glasbenih del (sekirice, note).

Oglašujte v „Jutranjih Novostih".

Pristni naravni
malinčev sok
s sladkorjem vkuhan
po 21.- Din za 1 kg
nudi lekarna
dr. G. Piccoli
Ljubljana Dunajska c.

Gradbeno podjetje
arh.
K. Krainer & Co.
Jesenice.
Stalna stavbna vodstva:
Ljubljana,
Domžale, Zagreb.
Izvršuje privatne in industrijske stavbe, načrte, proračune, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Ivan Zakotnik LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 49.
Tel. 379 mestni tesarski mojster Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Franzensbad
sanatorij dr. Josipa Saloma
bivšega asistenta na kliniki v Beču, najmoderneje urejen za vse ženske, srčne in želodčne bolezni ter slabokrvnost.
Cene ugodne. (55 Kč na dan.)

Karlo Jetzbacher d. d.
Zagreb, Vlaška ulica 25 Telefon 4-90
Mi zastopamo nekaj časa najboljo poznano tvrnko
Automatische Guss-Stahlkugel Fabrik votm. Fr. Fischer
ter dobavljamo vse vrsti in kakovosti
ležaje (Kugellager)
postavno skladišče Zagreb z brezkonkurenčnimi cenami.
Zahtevajte ponudbe!
Katalogi se pošiljajo interesentom brezplačno.

And. Jakil, tovarna kož in čevljev d. d.
prodajalna Ljubljana, Poljanska c. 13.
Nizke cene Solidno blago!! Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečjega boksa v vseh barvah, govedjega boksa in rjave kravine.

Važno za inserente!
Na Vidovdan 28. t. m. izidejo „Jutranje Novosti" v večji nakladi in s prilogami, opozarjajo se industrijski in trgovski krogi na uspeh oglasov v tej številki. Cenj. naročila se sprejemajo do 27. t. m.

Pohištvo.
Spalne in jedilne sobe kuhinjske oprave, stalno v zalogi. — Ogleda se lahko vsaki dan. — Za blago jamčimo. — Prevzemamo vsa mizarska dela.
Erman & Arhar,
mizarstvo
Št. Vid nad Ljubljano.

Izjava.

Pristopam kot član k Narodni Radikalni Stranki, prevzemajoč vse pravice in dolžnosti nje programa in statutov.

Datum: _____

Kraj, nasion: *Lastnoročni podpis (čitljivo):*

_____ _____

Poklic:

Izpolnite, izrežite in pošljite na Gl. tajništvo NRS v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1/I.

Izdaja in tiska »Zvezna tiskarna in knjigarna« v Ljubljani.